

**Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury
Polskiej Akademii Nauk**

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK ZOOTECHNICZNYCH
I AKWAKULTURY

Biuletyn Informacyjny

kwartalnik V

Nr 1-2/2024

Warszawa, 2024

W numerze

1. Słowo wstępne	2
2. Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk (2020-2024)	3
3. XIV posiedzenie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN	20
4. XV posiedzenie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN	23
5. Wydarzenia	28
6. Warsztaty dla Doktorantów pt.: „Komerccjalizacja badań naukowych”	30
7. III edycja Międzynarodowej Konferencji Naukowej Studentów w Zootechnice i Akwakulturze – dobre praktyki	32
8. Tytuły i stopnie naukowe	35
9. <i>Pro memoria</i>	42
10. Nowe książki	53
11. Kalendarium konferencyjne	57

Szanowni Państwo,

niełatwo znaleźć krótką puentę ostatnich czterech lat działalności Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN. Zaczynaliśmy tę kadencję w trudnych warunkach, szerzącej się pandemii COVID-19, z licznymi reglamentacjami, testowaniem systemów komunikacji online, i co najważniejsze ograniczeniami kontaktów osobistych. Mimo tych barier i niepewności, dzięki wspólnym wysiłkom PT Członkiń i Członków Komitetu udało się wyraziście zdefiniować priorytety działalności oraz określić płaszczyzny ich efektywnej realizacji. Nierzadko wiązało się to ze staraniami o wsparcie finansowe, co spotykało ze zrozumieniem i życzliwością zarówno władz jednostek naukowych jak i podmiotów gospodarczych.

Nie sposób nie dostrzec włączenia się przedstawicieli nauki i praktyki zootechniczno-rybackiej, spoza Komitetu, zarówno z Polski jak i zza granicy w te przedsięwzięcia. To z pewnością nadawało im jeszcze większy sens naszej aktywności. Szczegółowe informacje znajdują Państwo w sprawozdaniu, w tym numerze Biuletynu.

Za tę wielką aktywność Państwa, nie wpisującą się w parametryczne ewaluacje, składam wyrazy najszczerzych podziękowań.

Bieżący numer Biuletynu Informacyjnego nie jest tylko raportowaniem za kadencję. W kwietniu już po raz trzeci odbyły się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Studenci w Zootechnice i Akwakulturze” oraz Warsztaty dla Doktorantów, współorganizowane z Instytutem Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie. Zachęcam do zapoznania się z tematyką i osiągnięciami młodych adeptów nauki. W „Wydarzeniach” znajdują Państwo informacje o sukcesach naszego środowiska naukowego, a także webinarium dotyczącym ochrony gatunkowej.

W ostatnim czasie pożegnaliśmy pięcioro uczonych z naszego środowiska, a wśród nich prof. dr hab. Aleksandrę Ziołecką, wyróżnioną honorowym członkostwem Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN oraz Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego.

Mimo że ostatnie posiedzenie plenarne odbyło się 9 maja, to nie oznaczało to zakończenia pracy redakcji. **Słowa wielkich podziękowań należą się wszystkim redagującym nasz kwartalnik, a szczególnie tym z Państwa, którzy z różnych powodów nie będą członkami Komitetu w następnej kadencji.**

John F. Kennedy apelował kiedyś słowami „*Nie pytaj, co Twój kraj może zrobić dla Ciebie. Pytaj, co ty możesz zrobić dla swojego kraju*”. Mamy więc puentę dobrze oddającą styl kończącej się kadencji.

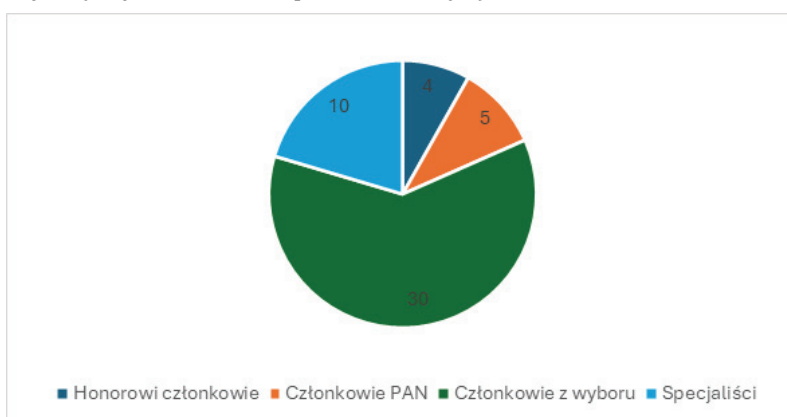
Tomasz Szwaczkowski

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk (2020-2024)

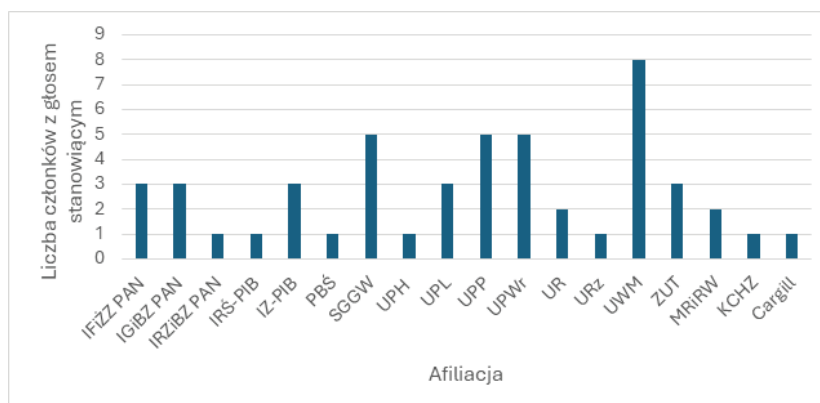
Dobiega końca kadencja Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN. Z definicji jest to czas podsumowań. Mimo, że bieżące informacje publikowane były zarówno na stronach internetowych Komitetu jak i w Biuletynie Informacyjnym, to jednak warto dokonać podsumowania, które jest jednocześnie dokumentacją wielkiej pracy tak wielu osób.

1. Członkowie

W skład Komitetu wchodzi 45 członków z głosem stanowiącym i czworo członków honorowych (w tym: honorowa przewodnicząca).

Członkowie z głosem stanowiącym pochodzą z 15 jednostek naukowych oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt oraz Cargill Polska.

IFiZZ PAN – Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN im. Jana Kielanowskiego w Jabłonie,
IGiBZ PAN – Instytut Genetyki i Biotechnologii Zwierząt PAN w Jastrzębcu, IRZiBZ PAN – Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie, IRŚ-PIB – Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza – Państwowy Instytut Badawczy w Olsztynie, IZ-PIB – Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie, PBŚ – Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich, SGGW – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, UPH – Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, UPL – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, UPP – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, UPWr – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, UR – Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, URz – Uniwersytet Rzeszowski, UWM – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ZUT – Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, MRiRW – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, KCHZ – Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie, CARGILL Poland Sp. z o. o.

2. Struktura organizacyjna

W ramach KNZiA funkcjonuje sześć stałych komisji. Na mocy uregulowań prawnych PAN liczba członków komisji nie mogła przekraczać 10 osób.

➤ **Komisja Akwakultury**

Przewodniczący: prof. dr hab. Wojciech Dobicki (UP we Wrocławiu)

Członkowie: prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś (UWM w Olsztynie), prof. UPP dr hab. Jan Mazurkiewicz (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Teresa Ostaszewska (SGGW), prof. dr hab. Agnieszka Tórz (ZUT w Szczecinie), dr Anna Wiśniewska (przedstawicielka MRiRW), prof. dr hab. Zdzisław Zakęś (IRŚ-PIB w Olsztynie).

➤ **Komisja Dobrostanu Zwierząt i Jakości Produktów**

Przewodnicząca: prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk (ZUT w Szczecinie)

Członkowie: prof. dr hab. Tomasz Daszkiewicz (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. Andrzej Gugołek (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Dorota Kowalska (IZ-PIB, Kraków), prof. SGGW dr hab. Monika Michalczuk (SGGW w Warszawie), prof. dr hab. dr h.c. Jan Niemiec (SGGW w Warszawie), dr Ela Sawicka (przedstawiciel MRiRW), prof. dr hab. Zofia Sokołowicz (Uniwersytet Rzeszowski), prof. dr hab. Piotr Ślósarz (UP w Poznaniu).

➤ **Komisja Genetyki i Hodowli**

Przewodnicząca: prof. dr hab. Emilia Bagnicka (IGiBZ PAN w Jastrzębcu)

Członkowie: prof. dr hab. Jarosław Horbańczuk, czł. koresp. PAN (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. IZ-PIB dr hab. Aldona Kawęcka (IZ-PIB w Krakowie), dr Dorota Krencik (przedstawicielka KCHZ), prof. dr hab. Marek Łukaszewicz (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka (SGGW w War-

szawie), prof. dr hab. Adam Roman (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. Maria Siwek-Gapińska (PBS w Bydgoszczy), prof. dr hab. dr h.c. Marek Świtoński, czł. rzecz. PAN (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Jerzy Wilde (UWM w Olsztynie).

➤ **Komisja Fizjologii i Żywienia**

Przewodniczący: prof. dr hab. Jacek Skomiał (IFiZZ PAN w Jabłonie) – do 29 września 2021;

Przewodnicząca: prof. dr hab. czł. koresp. PAN Małgorzata Szumacher (UP w Poznaniu) – od 29 września 2021;

Członkowie: prof. dr hab. dr h.c. multi Jan Jankowski, czł. koresp. PAN (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Krystyna Kozięć (UR w Krakowie), prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz (UP we Wrocławiu), dr inż. Sebastian Michalak (przedstawiciel Cargill Polska), prof. dr hab. Jan Miciński (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Jacek Skomiał (IFiZZ PAN, w Jabłonie), prof. dr hab. Wiesław Sobotka (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Dorota Tomaszewska-Zaremba (IFiZZ PAN w Jabłonie), prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Adam Zięć (IRZiBZ PAN w Olsztynie).

➤ **Komisja ds. Nagrody KNZiA**

Przewodniczący: prof. dr hab. dr. h. c. mult. czł. koresp. PAN Jan Jankowski (UWM w Olsztynie);

Sekretarz Komisji: prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś (UWM w Olsztynie);

Członkowie: prof. dr hab. Wojciech Dobicki (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz (UP we Wrocławiu), dr Dorota Krencik (przedstawicielka KCHZ), prof. dr hab. Stanisław Kondracki (Uniwersytet w Siedlcach), dr inż. Sebastian Michalak (przedstawiciel Cargill Polska).

➤ **Komisja Promocji Zootechniki i Rybactwa;**

Przewodnicząca: prof. SGGW dr hab. Monika Michalczuk (SGGW w Warszawie),

Członkowie: prof. dr hab. Andrzej Czyżewski (UE w Poznaniu, Uniwersytet Zielonogórski), prof. dr hab. Eugeniusz Grela (UP w Lublinie), prof. IZ-PIB dr hab. Aldona Kawęcka (IZ-PIB w Krakowie), prof. UPP dr hab. Jan Mazurkiewicz (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Jan Miciński (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk (ZUT w Szczecinie), dr Ela Sawicka (przedstawicielka MRiRW), prof. dr hab. Brygida Ślaska (UP w Lublinie).

Zespoły doradcze

➤ **Zespół ds. przygotowania raportu o stanie dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo w kontekście globalnych wyzwań;**

Przewodnicząca: prof. dr hab. Krystyna Kozięć (UR w Krakowie);

Członkowie: prof. dr hab. czł. koresp. PAN Jarosław Horbańczuk (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. dr hab. Roman Niżnikowski (SGGW w Warszawie), prof. dr hab. Adam Roman (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. Maria Siwek-Gapińska

ska (PBS w Bydgoszczy), prof. dr hab. Wiesław Sobotka (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Małgorzata Szumacher, czł. koresp. PAN (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz (IZ-PIB w Krakowie), prof. dr hab. Zdzisław Zakęś (IRS-PIB w Olsztynie), prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Adam Zięcik (IRZiBŻ PAN w Olsztynie).

Ponadto, w opracowaniu raportu brali udział: dr hab. Przemysław Cwynar (UP we Wrocławiu), dr hab. Katarzyna Czyż (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. Wojciech Jagusiak (UR w Krakowie), prof. uczelni dr hab. Mirosław Karpiński (UP w Lublinie), prof. dr hab. dr h.c. Roman Kołacz (UMK w Toruniu), dr Łukasz Liksza (IRZiBŻ PAN w Olsztynie), prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Zdzisław Smorąg (IZ-PIB w Krakowie), prof. dr hab. n. med. Ryszard Słomski (IGCz. PAN w Poznaniu), prof. dr hab. Brygida Ślaska (UP w Lublinie), prof. dr hab. Wiesław Sobotka (UWM w Olsztynie), a także prof. dr hab. Dorota Banaszewska (Uniwersytet w Siedlcach), prof. dr hab. Tomasz Daszkiewicz (UWM w Olsztynie), prof. SGGW dr hab. Marcin Gołębiowski (SGGW w Warszawie), prof. dr hab. dr h.c. mult. Zygmunt Litwińczuk (UP w Lublinie), prof. dr hab. Piotr Micek (UR w Krakowie), prof. dr hab. prof. UTP dr hab. Katarzyna Stadnicka (Politechnika Bydgoska), prof. UPP dr hab. Katarzyna Szkudelska (UP w Poznaniu), prof. dr hab. czł. koresp. PAN Agnieszka Wierzbicka (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. IFZZ PAN dr hab. Andrzej Hermann, dr Anna Wiśniewska (IRŚ w Olsztynie)

➤ **Zespół ds. przygotowania raportu edukacji zootechnicznej i rybackiej**

Przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Kondracki (Uniwersytet w Siedlcach)

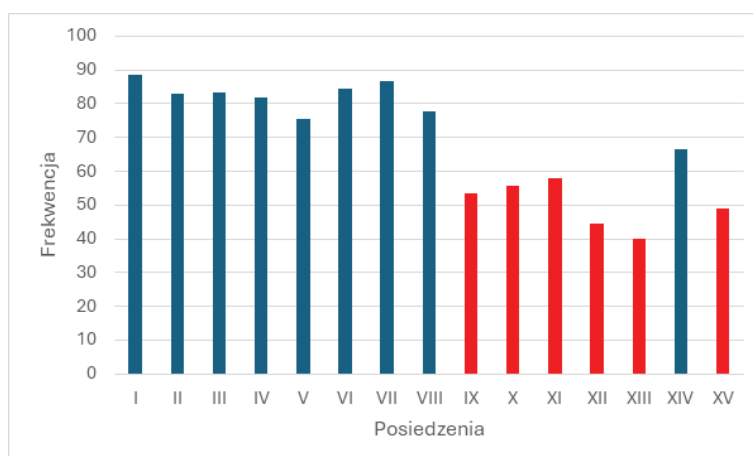
Członkowie: prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. dr h.c. Jan Niemiec (SGGW w Warszawie), dr Ela Sawicka (przedstawicielka MRiRW), prof. dr hab. Wiesław Skrzypczak (ZUT w Szczecinie), prof. dr hab. Brygida Ślaska (UP w Lublinie), prof. dr hab. Piotr Śłószarz (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Agnieszka Tórz (ZUT w Szczecinie), prof. dr hab. Jerzy Wilde (UWM).

3. Posiedzenia plenarne

W kadencji odbyło się 15 posiedzeń plenarnych, w tym 9 on-line (granatowe kolumny). Średnia frekwencja wyniosła 68.5% przy czym wyższa była w przypadku posiedzeń zdalnych (80.9%) aniżeli w stacjonarnych (49,9%). Zróżnicowana była frekwencja członków, od 6.7% do 100%.

Podczas posiedzeń plenarnych odbyły się trzy debaty i wygłoszonych zostało 14 referatów.

- Aspekty prawnych i etycznych doświadczeń na zwierzętach – prof. dr hab. Tomasz Pietrzykowski (Uniwersytet Śląski w Katowicach);
- Potencjalne skutki Europejskiego Zielonego Ładu dla polskiego rolnictwa, w tym produkcji zwierzęcej – prof. UPP dr hab. Arkadiusz Sadowski (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu);

- Aktualne zagrożenia produkcji zwierzęcej w Polsce – prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu);
- Zwierzęta w kulturze i sztuce – dr Krzysztof Duda (Instytut Zootechniki – PIB w Krakowie);
- Genezy powstania KNZiA – prof. dr hab. Eugeniusz Herbut (Instytut Zootechniki – PIB w Krakowie);
- Inteligentne technologie w zootechnice – prof. dr hab. Joanna Makulska (Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie);
- Marikultura bałtycka – mrzonka czy realna perspektywa – prof. dr hab. Jacek Sadowski (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie);
- Jakość wody w Polsce, a dobrostan ryb – dr hab. Monika Kowalska-Górska (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu);
- Nauka do naprawy – podsumowanie przedsięwzięcia Polskiej Akademii Nauki i Forum Akademickiego – prof. dr hab. Monika Kaczmarek (Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań nad Żywnością PAN w Olsztynie).

Ponadto, podczas posiedzeń plenarnych wygłoszono pięć referatów prezentujących nagrodzone i wyróżnione osiągnięcia naukowe i podręcznik akademicki

- Osiągnięcie badawcze pt. **„Opracowanie technologii produkcji i wykorzystania w żywieniu zwierząt”**

Nagroda KNZiA PAN za 2021 rok dla zespołu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu: prof. dr hab. Damian Józefiak prof. UPP dr hab. Jan Mazurkiewicz dr inż. Agata Józefiak dr inż. Mateusz Rawski dr inż. Bartosz Kierończyk mgr Zuzanna Mikołajczak mgr inż. Natalia Homska

- Osiągnięcie badawcze pt. **„Technologie pozwalające na istotne obniżenie emisji gazów cieplarnianych, azotu i fosforu do środowiska naturalnego bez negatywnego wpływu na wyniki produkcyjne drobiu”**

Wyróżnienie KNZiA PAN za 2021 rok dla zespołu w składzie: dr inż. Anna Arczewska-Włosek (IZ-PIB w Krakowie), prof. dr hab. Adam Cieślak (UP w Poznaniu), dr hab. Aleksandra Drażbo (UWM w Olsztynie), dr Karolina Ferenc prof. dr hab. Damian Józefiak (UP w Poznaniu), dr hab. Artur Jóźwik (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. dr hab. Jerzy Juśkiewicz (IRZiBZ PAN w Olsztynie), dr hab. Małgorzata Kasproicz-Potocka (UP w Poznaniu) dr inż. Bartosz Kierończyk (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Krzysztof Kozłowski (UWM w Olsztynie), dr hab. Andrzej Łozicki dr hab. Monika Łukasiewicz prof. dr hab. Dariusz Mikulski (UWM w Olsztynie), mgr Gao Min (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Katarzyna Ognik prof. dr hab. Ewa Sawosz dr Anna Stępniewska dr hab. Nina Strzałkowska (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. dr hab. Małgorzata Szumacher (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz (IZ-PIB w Krakowie) dr inż. Anita Zaworska-Zakrzewska (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Zenon Zduńczyk (IRZiBZ PAN w Olsztynie).

- Osiągnięcie badawcze pt. **„Antyoksydacyjne i immunostymulujące oddziaływanie zróżnicowanych poziomów i wzajemnego stosunku lizyny, argininy i metioniny w mieszankach dla indyków rzeźnych”**

Nagroda KNZiA PAN za 2022 rok dla zespołu w składzie: prof. dr hab. Dariusz Mikulski (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Katarzyna Ognik (UP w Lublinie), dr hab. Paweł Konieczka (UWM w Olsztynie), dr hab. Magdalena Krauze (UP w Lublinie), dr Anna Stępniewska (UP w Lublinie), dr Ewelina Cholewińska (UP w Lublinie), dr Bartłomiej Tykałowski (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Zenon Zduńczyk (IRZiBZ PAN w Olsztynie), prof. dr hab. Jerzy Juśkiewicz (IRZiBZ PAN w Olsztynie).

- Osiągnięcie badawcze pt. **„Opracowanie wystandaryzowanej metody krio-konserwacji nasienia ryb”**

Wyróżnienie KNZiA PAN za 2022 rok dla zespołu Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie: prof. dr hab. Andrzej Ciereszko, dr Sylwia Judycka, dr hab. Joanna Nynca, dr hab. Mariola Dietrich, dr hab. Daniel Źarski, mgr inż. Ewa Liszewska.

- **Podręcznik akademicki pt. „Dzikie świnie. Biologia, znaczenie w środowisku, zarządzanie populacją”.**

Nagroda za podręcznik akademicki za 2023 rok dla prof. dr hab. Anny Rekiel (SGGW)

4. Prezydium KNZiA

Przewodniczący: prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski (UP w Poznaniu)

Zastępcy przewodniczącego:

prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś (UWM w Olsztynie)

prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz (IZ-PIB w Krakowie)

Sekretarz Naukowy: prof. dr hab. Anna Wójcik (UWM w Olsztynie)

Członkowie:

prof. dr hab. Eugeniusz Grela (UP w Lublinie)

prof. dr hab. Wiesław Skrzypczak (ZUT w Szczecinie)

Odbyło się 25 posiedzeń, w tym 24 online.

5. Inicjatywy Komitetu

- **Rekomendacja w sprawie obligatoryjnego programu nauczania przedmiotu dobrostanu zwierząt dla studentów zootechniki i kierunków pokrewnych** (prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk)
- **Opracowanie uprawnień zawodowych zootechników i rybaków – negocjacje z kierownictwem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi** (prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś, prof. dr hab. Stanisław Kondracki, prof. dr hab. Adam Roman, dr Ela Sawicka, prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski, prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz, prof. dr hab. Anna Wójcik).
- **Zootechnika i rybactwo w strukturach paneli NCN – negocjacje z kierownictwem Narodowego Centrum Nauki** (prof. dr hab. Emilia Bagnicka, prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś, prof. dr hab. Jan Jankowski, prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski).
- **Kampania promocyjna w zakresie dobrostanu zwierząt** (prof. dr hab. Emilia Bagnicka, prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk).

6. Ważniejsze uchwały, stanowiska, opinie i ekspertyzy (w nawiasach podano głównych autorów przedsięwzięcia)

- **Nadanie Profesor dr hab. dr h.c. mult. Dorocie Jamroz tytułu Honorowej Przewodniczącej KNZiA** (prof. dr hab. Jan Jankowski).
- **Opinia dotycząca projektu ustawy o Narodowym Programie Kopernikańskim** (prof. dr hab. Jan Jankowski, prof. dr hab. Jarosław Horbańczuk, prof. dr hab. Roman Niżnikowski i prof. dr hab. Wiesław Skrzypczak).
- **Stanowisko Komitetu dotyczącego rozporządzenia MEiN w sprawie programu „Rozwój czasopism naukowych”** (prof. dr hab. Maria Gapińska-Siwek, prof. dr hab. Marek Łukaszewicz, prof. dr hab. Jerzy Wilde).
- **Stanowisko dotyczące Wniosku Lokalnych Komisji Etycznych ds. Doświadczeń na Zwierzętach skierowanego do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 1 czerwca 2020 r.** (prof. dr hab. Wiesław Skrzypczak, prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz, prof. dr hab. Jacek Skomiał).
- **Stanowisko Prezydium Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauki w sprawie projektu Ustawy o zmianie Ustawy o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych z dnia 1 sierpnia 2020 r.** (prof. dr hab. Wiesław Skrzypczak)
- **Stanowisko Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk w sprawie projektu Ustawy o zmianie Ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21 września 2020 r. przesłane Prezydentowi RP, Prezesowi Rady Ministrów oraz przewodniczącym komisji rolnictwa Senatu i Sejmu RP** (prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk, prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański)
- **Stanowisko Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk w sprawie Rekomendacji EURL ECVAM popierającej produkcję**

przeciwiał z ograniczeniem wykorzystywania zwierząt (EURL ECVAM Recommendation on Non-Animal-Derived Antibodies) z dnia 7 grudnia 2020 r. (prof. dr hab. Krystyna Koziec)

- **Wspólna opinia Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury, Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu, Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego oraz Polskiego Towarzystwa Nauk o Zwierzętach Laboratoryjnych PolLaSa w sprawie projektu Convention on Animal Protection for Public Health, Animal Welfare, and the Environment** (prof. dr hab. Wojciech Dobicki, dr Marta Gajewska – przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Nauk o Zwierzętach Laboratoryjnych PolLaSa, prof. dr hab. Andrzej Gugolek, prof. dr hab. Stanisław Kondracki, prof. dr hab. Wojciech Niżański – przewodniczący Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN, prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski, prof. dr hab. Anna Wójcik – prezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego)
- **Stanowisko PAN dotyczące prowadzenia doświadczeń na zwierzętach w Unii Europejskiej** (prof. dr hab. Romuald Zabielski – wiceprezes PAN, prof. dr hab. Wojciech Niżański – przewodniczący Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN, prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski)
- **Opinia KNZiA dotycząca projektu Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie współczynników kosztochłonności kształcenia i prowadzenia działalności naukowej** (prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski)
- **Opinia ekspercka na temat planów stworzenia ekspozycji poświęconej owcy łowickiej i koniowi łowickiemu** (prof. dr hab. Emilia Bagnicka).

7. Debaty

- **„Edukacja w czasie pandemii” (2020)**

Uczestnicy panelu dyskusyjnego: prof. dr hab. Piotr Ślósarz – Prorektor ds. studiów UP w Poznaniu; prof. ZUT dr hab. Arkadiusz Terman – Prorektor ds. studenckich ZUT, w Szczecinie, prof. dr hab. Justyna Więcek – Dziekan Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt SGGW w Warszawie, prof. UWM dr hab. Paweł Wysocki – Prorektor ds. kształcenia UWM w Olsztynie. Moderatorem dyskusji był prof. dr hab. Stanisław Kondracki.

- **„Towarzystwa Naukowe -wczoraj, dziś i jutro” (2021)**

Uczestnicy panelu dyskusyjnego: dr Wojciech Andrzejewski – członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Rybackiego, prof. dr hab. Monika Bugno-Poniewierska – Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Genetycznego, prof. dr hab. Krzysztof Kozłowski – Prezes Polskiego Oddziału Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej, prof. UPP dr hab. Paweł Sienkiewicz – Prezes Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, prof. dr hab. Anna Wójcik – Prezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Moderatorem dyskusji była prof. dr hab. Wanda Olech.

• „Czego praktyka oczekuje od nauki?” (2023)

Uczestnicy panelu dyskusyjnego: Stefan Chrzanowski (CEDROB S.A.), Agnieszka Grzešek (Związek Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno Spożywczego VERUS – Stowarzyszenie), Anna Hammermeister (Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewniej „POLSUS”), Ryszard Kujawiak (Sano – Nowoczesne Żywnienie Zwierząt Sp. z o.o.), Dariusz Piątek (Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka), Ziemowit Pirtań (Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych), Dariusz Pomykała (Centrum Doradztwa Rolniczego) oraz Mariusz Szymkowiak (Grupa Animpol Sp. z o.o. Sp. Kom.). Moderatorami dyskusji byli: prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś i prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz

8. Współorganizacja i patronaty honorowe kongresów, konferencji i sympozjów

Nazwa konferencji	Rok/miejsce	(Współ)organizatorzy
1	2	3
II, III Kongres Zootechniki Polskiej „Quo vadis zootechniko?”	2021, 2022 Warszawa	Polskie Towarzystwo Zootechniczne im. M. Oczapowskiego
Konferencja Naukowa „Środowisko – zwierzę – człowiek” połączona z obchodami 20-lecia czasopisma Acta Scientiarum Polonorum Zootechnica	2001, Szczecin	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie; Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie; Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie; Uniwersytet w Siedlcach; Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu; Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich; Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.
XLV Międzynarodowe Seminarium Naukowo-Techniczne „Chemistry for Agriculture”;	2021, 2022 Karpacz	Polskie Towarzystwo Chemiczne; Polskie Towarzystwo Magnezologiczne; Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu; Politechnika Wrocławska; Sieć Badawcza Łukasiewicz Instytut Nowych Syntez Chemicznych w Puławach.
Konferencja Naukowa pt. „Środowisko a zdrowie i dobrostan ludzi i zwierząt”	2021, Szczecin	Polskie Towarzystwo Parazytologiczne; Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie; Uniwersytet Szczeciński, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu; Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
II Sympozjum Naukowe „Nauki o zwierzętach w praktyce hodowlanej i badaniach biomedycznych”	2021 Warszawa	Instytut Fizjologii i Żywnienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego Polskiej Akademii Nauk w Jabłonie; Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

1	2	3
Warsztaty dla Doktorantów	2022, 2023, 2024 Warszawa	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; Polskie Towarzystwo Zootechniczne, Polski Oddział Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej, Polskie Towarzystwo Nauk o Zwierzętach Laboratoryjnych PolLaSa.
Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Studenci w Zootechnice i Akwakulturze”	2022, 2023, 2024 Warszawa	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; Polskie Towarzystwo Zootechniczne
Warsztaty Zootechniczne	2021, 2022, 2023, Warszawa	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; Polskie Towarzystwo Zootechniczne im. M. Oczapowskiego
Konferencja „Wylęgarnia”	2021, 2022 Darłówek, Karpacz	Instytut Rybactwa Śródlądowego im. S. Sakowicza w Olsztynie; Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie; Polskie Towarzystwo Rybackie.
Uroczystość wręczenia prof. dr hab. dr h.c. mult. Dorocie Jamroz Dyplomu Honorowej Przewodniczącej KNZiA PAN, połączona z odsłonięciem tablicy poświęconej prof. dr. Zygmuntowi Ruszczykowi	2022, Wrocław	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
VI Zjazd Polskiego Towarzystwa Neuroendokrynologii	2022 Łódź	Polskie Towarzystwo Neuroendokrynologii
XXV Zjazd Hydrobiologów Polskich Hydrobiologia w epoce Antropocenu	2022 Łódź	Polskie Towarzystwo Hydrobiologiczne
Międzynarodowy Kongres „Szanse nauk o zwierzętach – 70 lat Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki	2023 Lublin	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
II Forum Hipologiczne im. Prof. Jerzego Zwolińskiego	2023 Racot	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
XLIX Sesja Komisji Żywności Zwierząt PAN, połączona z podsumowaniem pracy zawodowej prof. dr. hab. Eugeniusza Greli (UP w Lublinie) i prof. dr. hab. Jacka Skomiała IFiŻZ PAN w Jabłonie	2023 Lublin	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie; Instytut Fizjologii i Żywności Zwierząt im. Jana Kielanowskiego PAN w Jabłonie
II Symposium Wpływ stresu na aktywność osi mózgowo-jelitowej	2023	Polskie Towarzystwo Neuroendokrynologiczne; Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie Uniwersytet Łódzki; Polskie Towarzystwo Endokrynologiczne; Polskie Towarzystwo Fizjologiczne

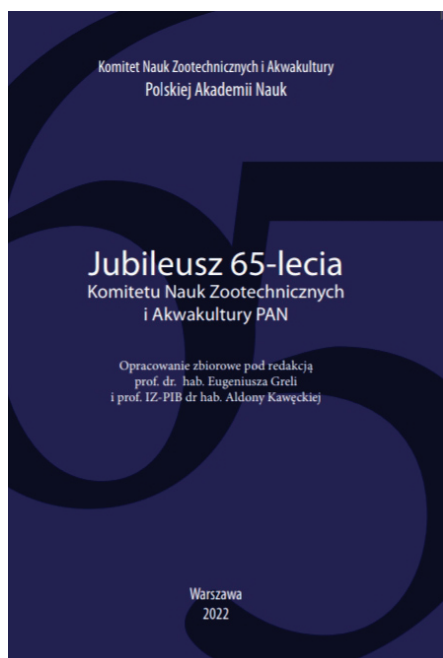
9. Webinaria i seminaria

Temat webinarium	Rok	Prelegenci/paneliści	Moderatorzy	Współorganizatorzy
1	2	3	4	5
„Syntetyczna żywność: science czy fiction?”	2022	prof. dr hab. Agata Chmurzyńska (UP w Poznaniu); prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (UP we Wrocławiu); prof. dr hab. czł. koresp. PAN Romuald Zabielski (SGGW) dr Joanna Zarzyńska (SGGW)	prof. dr hab. Wojciech Niżański (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski	Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN
Seminarium nt. Rolnictwa regeneracyjnego	2022, Warszawa	prof. dr Thomas Elmqvist (Stockholm Resilience Center, Szwecja) prof. dr hab. Magdalena Frąc (Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie) prof. dr hab. Roman Niżnikowski (SGGW) prof. dr hab. Walenty Poczta (UP w Poznaniu) prof. dr hab. Piotr Tryjanowski (UP w Poznaniu) prof. dr hab. Romuald Zabielski (SGGW) dr Krzysztof Jażdżewski (Główny Inspektorat Weterynarii)	prof. dr hab. Mariusz Matyka (Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach) prof. dr hab. Dariusz Grzebelus (UR w Krakowie), prof. dr hab. Wojciech Niżański prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski	Komitet Nauk Agronomicznych PAN Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN
„Dobrostan zwierząt towarzyszących”	2023	Dr Katarzyna Fiszdon (SGGW w Warszawie), Prof. UWM dr hab. Ewa Jastrzębska (UWM w Olsztynie)/ mgr Monika Januszewska (XXV LO w Poznaniu)	Prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk (ZUT w Szczecinie)	Związek Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno-Spożywczego VERUS
„Ochrona gatunkowa w Polsce – współczesne wyzwania”	2024	Prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka (SGGW w Warszawie), prof. dr hab. Piotr Tryjanowski (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), Prof. dr hab. Wojciech Bielecki (SGGW w Warszawie)	Prof. dr hab. czł. koresp. PAN Romuald Zabielski (SGGW w Warszawie) Prof. dr hab. Wojciech Niżański (UP we Wrocławiu) Prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski	Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN

10. Publikacje

Monografie i raporty

- **Grela E.R., Kawęcka A. (red.). 2022. 65-lecie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN. Polska Akademia Nauk, Warszawa.**

Autorzy-członkowie KNZiA: prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś, prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański, prof. dr hab. Eugeniusz Grela, prof. dr hab. dr h.c. mult. czł. koresp. PAN Jan Jankowski, prof. dr hab. Stanisław Kondracki, prof. dr hab. Krystyna Kozić, prof. dr hab. Jan Niemieć, prof. dr hab. Roman Niżnikowski, prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk, prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski, prof. dr hab. dr h.c. czł. rzecz. PAN Marek Świtoński, prof. dr hab. Jerzy Wilde.

Autorzy nie-członkowie KNZiA PAN: prof. dr Zoltán Bokor (Hungarian University of Agriculture and Life Sciences), prof. dr Yang-Ho Choi (Gyeongsang National University, Republic of Korea), dr hab. Przemysław Cwynar (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. Eugeniusz Herbut (IZ – PIB w Krakowie), dr Tatiana Flisikowska (Technical

University of Munich, Germany), dr Krzysztof Flisikowski (Technical University of Munich, Germany), prof. dr hab. dr h.c. Tomasz Gruszecki (UP w Lublinie), prof. dr hab. Andrzej Junkuszew (UP w Lublinie), prof. dr hab. Wojciech Kapelański (Politechnika Bydgoska), prof. dr Julianna Kobolák (Hungarian University of Agriculture and Life Sciences), Pavel Kozák (University of South Bohemia, Ceske Budejovice, Czech Republic), prof. dr hab. dr h.c. mult. Zygmunt Litwińczuk (UP w Lublinie), prof. dr hab. Andrzej Martyniak (UWM w Olsztynie), prof. dr Ignacy Misztal (Georgia State University, USA), prof. dr Massimiliano Petracci (University of Bologna, Italy), prof. dr Luciano Pinotti (State University of Milan, Italy), prof. dr hab. Mikołaj Protasowicki (ZUT w Szczecinie), prof. dr dr h c. Colin G. Scanes (University of Arkansas, USA), prof. dr hab. dr h. c. mult. Tadeusz Szulc (UP we Wrocławiu), prof. dr Béla Urbányi (Hungarian University of Agriculture and Life Sciences), dr hab. Anna Wolc (Iowa State University, USA), prof. dr hab. Zenon Zduńczyk (IRZiBŻ PAN w Olsztynie), prof. dr Vladimír Žlábek (University of South Bohemia, Ceske Budejovice, Czech Republic).

Recenzenci monografii: prof. dr hab. Jacek Skomiał, prof. dr hab. Stanisław Socha (Uniwersytet w Siedlcach)

Wsparcie finansowe

Dyrekcja Instytutu Zootechniki – PIB w Krakowie,

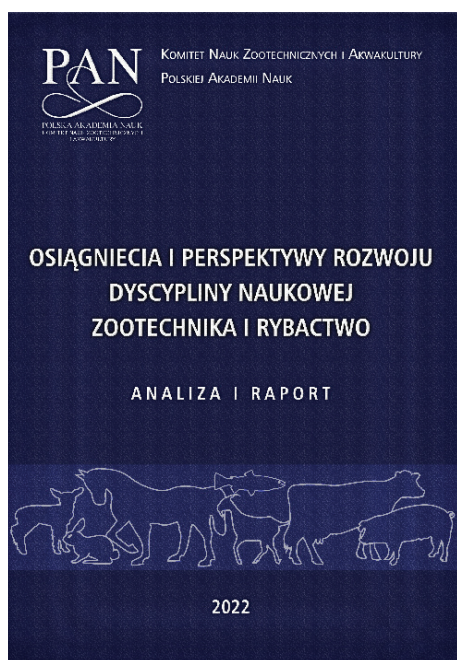
Środki z Dotacji Upowszechnienia Nauki

Wsparcie edytorsko-organizacyjne: Biuro Upowszechniania i Promocji Nauki PAN, mgr Beata Morawska

Upowszechnienie

Monografia dostępna jest na stronach internetowych Komitetu. Została przekazana wszystkim ośrodkom naukowym, w których realizowane są badania z zakresu zootechniki i rybactwa. Ponadto została przesłana emerytowanym pracownikom naukowym – zasłużonym członkom KNZ/KNZiA w minionych kadencjach.

- **Koziec K. (red.) 2022. Osiągnięcia i perspektywy rozwoju dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo. Analiza i raport. Polskie Towarzystwo Zootechniczne im. Michała Oczapowskiego, Warszawa.**

Autorzy: patrz str. 5-6

Wsparcie finansowe

Rektor Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

Dyrektor Instytutu Zootechniki – PIB w Krakowie

Dyrektor Instytutu Hodowli i Biotechnologii Zwierząt PAN w Jastrzębcu

Dyrektor Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. S. Sakowicza w Olsztynie

Dyrektor Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. J. Kielanowskiego w Jabłonie

Wsparcie edytorsko-organizacyjne: Polskie Towarzystwo Zootechniczne, lic. Patryk Grela, mgr Beata Morawska

Upowszechnienie

Monografia dostępna jest na stronach internetowych Komitetu, została przekazana wszystkim ośrodkom naukowym, w których realizowane są badania z zakresu zootechniki i rybactwa. Ponadto została przekazana organom administracji rządowej i samorządowej oraz branżowym podmiotom gospodarczym.

- **Kondracki S. (red.) 2022. Stan edukacji zootechnicznej i rybackiej. Polskie Towarzystwo Zootechniczne im. Michała Oczapowskiego, Warszawa.**

Autorzy: patrz str. 6

Wsparcie finansowe

Dyrektor Instytutu Zootechniki – PIB w Krakowie

Dziekan Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki UP w Lublinie

Dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach UP w Poznaniu

Dziekan Wydziału Hodowli i Biotechnologii Zwierząt ZUT w Szczecinie

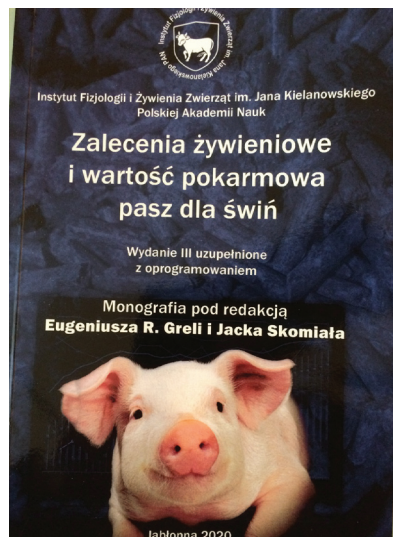
Dziekan Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt SGGW w Warszawie

Dziekan Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt UP we Wrocławiu

Wsparcie edytorsko-organizacyjne: Polskie Towarzystwo Zootechniczne, lic. Patryk Greła, mgr Beata Morawska

Upowszechnienie

Monografia dostępna jest na stronach internetowych Komitetu. Została przekazana wszystkim ośrodkom akademickim kształcącym na kierunkach zootechnika, rybactwo i pokrewnych. Ponadto została przekazana szkołom średnim podległym Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz organom administracji rządowej i samorządowej.

- **Greła E.R., Skomiał J. 2020. Zalecenia żywieniowe i wartość pokarmowa pasz dla świń. Wydanie III uzupełnione z oprogramowaniem. Monografia wydana przez IFiŻZ PAN w Jabłonie**

Artykuły

- Sakowski T, Bagnicka E., Friggens N., Adriaens I., De Hass Y. 2021. Odporność krowy na warunki środowiska produkcyjnego w połączeniu z efektywnością ekonomiczną i analizą zachowania wyznacza nowy kierunek w hodowli bydła mlecznego. *Hodowca Bydła* 12: 40-45.
- Szwaczkowski T. 2021. Prawda i prawdopodobieństwo w naukach przyrodniczych. W: *Między Edukacją a Nauką. Memoriale Liber ofiarowana Profesorowi Mirosławowi Krajewskiemu*. Dobrzyńskie Towarzystwo Naukowe, Rypin (red. I. Zielińska), 489-498.
- Krencik D., Pszczoła M., Szwaczkowski T. 2021. Europejska Federacja Zootechniczna (EAAP) – Raport 2020. *Przegląd Hodowlany* 2: 18-23.
- Sakowski T, Bagnicka E. 2021. Kulisy powstania strategii od pola do stołu i jak się z nią w przyszłości będziemy mierzyć. *Hodowca Bydła* 9: 15-19.
- Szwaczkowski T. 2022. 65-lecie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Kongres Zootechniki Polskiej Akademii Nauk. III Kongres Zootechniki Polskiej. *Quo vadis zootechniko? Monografia*. Polskie Towarzystwo Zootechniczne, Warszawa, 23-30.
- Wilde J., Roman A. 2023. Dobrostan pszczoł w interesie nas wszystkich. *Przegląd Hodowlany* 2: 1-6.
- Krencik D., Sakowski T., Gołębiewski M., Bagnicka E. 2023. Dobrostan krów mlecznych. Uwarunkowania prawne i środowiskowe, Cz. 1. opublikowano: 15 maja 2023, *Hodowla i Chów Bydła*, 2023/05; <https://holstein.pl/dobrostan-krow-mlecznych.../>;
- Krencik D., Sakowski T., Gołębiewski M., Bagnicka E. 2023. Dobrostan krów mlecznych. Uwarunkowania prawne i środowiskowe, Cz. 2. opublikowano: 12 czerwca 2023, *Hodowla i Chów Bydła* <https://holstein.pl/dobrostan-krow-mlecznych.../>
- Krencik D., Sakowski T., Gołębiewski M., Bagnicka E. 2023. Dobrostan krów mlecznych, wymogi budowlane. opublikowano: 10 sierpnia 2023; *Hodowla i Chów Bydła*, 2023/08; <https://holstein.pl/dobrostan-krow-mlecznych-wymogi.../>
- Pilarczyk B., Bagnicka E., Sakowski T., Szwaczkowski T. 2023. Dobrostan jako nowa strategia chowu, hodowli i utrzymania. *Farmer.pl*, opublikowano: 15-07-2023. <https://www.farmer.pl/.../dobrostan-jako-nowa-strategia>.
- Siwek-Gapińska M., Marchewka J. 2023. Dobrostan drobiu w Polsce – działania polskiej nauki w kierunku jego poprawy. *Polskie Drobiarstwo*, 2023, 9: 2-6. https://polskie-drobiarstwo.pl/docs/artykuly/SIWEK_09_23.pdf.
- Szpryca A., Piliszek A., Bagnicka E. 2024. Rozwój badań w dziedzinie bioinżynierii i biotechnologii. *Żywność, Nauka, Technologia*. (tekst złożony do publikacji)

Ponadto, na profilu facebook KNZiA PAN opublikowane zostały dwa artykuły:

- Sokołowski J., Janicka K., Miareczka A., Rozempolska-Rucińska I. 2023. Koncepcja zrównoważonej presji.
- Rozempolska-Rucińska I., Sokołowski J., Janicka K., Pilarczyk B. 2023. Czy zawsze moda na wiedzę daje prawdziwą wiedzę?

11. Biuletyn Informacyjny KNZiA PAN

Kwartalnik redagowany jest przez: prof. SGGW dr hab. Monikę Michalczuk, prof. IZ-PIB dr hab. Aldonę Kawęcką, prof. dr hab. Eugeniusza Grełę, prof. dr hab. Brygidę Ślaską, prof. dr hab. Annę Wójcik, dr Elę Sawicką i prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski. Korekta językowa i skład tekstu dokonywane jest przez dr Joannę Płużańską. Autorem projektów graficznych okładek jest lic. Patryk Grela. Kolejne edycje Biuletynu sponsorowane były przez Cargill Polska (do 2022 roku) i Związek Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno-Spożywczego VE-RUS – Stowarzyszenie (w latach 2022-2024). W grudniu 2020 roku ukazał się pierwszy numer Biuletynu Informacyjnego KNZiA PAN.

Łącznie ukazało się 15 numerów kwartalnika (w tym dwa podwójne), o łącznej objętości 475 stron.

12. Komunikacja medialna

Bieżące informacje o pracy KNZiA publikowane są (w językach: polskim i angielskim) na stronie internetowej redagowanej przez Sekretarz Naukową prof. dr hab. Annę Wójcik.

Od 2022 roku Komitet obecny jest na portalu społecznościowym Facebook, redagowanym przez prof. dr hab. Bogumiłę Pilarczyk.

Od 2023 roku informacje o KNZiA, dzięki zaangażowaniu prof. dr hab. Eugeniusza Greli, dostępne są w Encyklopedii Internetowej Wikipedia.

13. Współpraca z organami administracji państwowej, stowarzyszeniami i podmiotami gospodarczymi

- W skład Komitetu wchodzi dwie przedstawicielki Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawicielka Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt oraz przedstawiciel firmy paszowej Cargill Polska. Tworzy to naturalną płaszczyznę współpracy.
- Udokumentowanymi partnerami współpracy są uczelnie, instytuty i towarzystwa naukowe biorące udział w organizacji debat i konferencji naukowych (szczegółowe informacje podane zostały na stronach 3-4).

- W 2022 roku zawarta została umowa o współpracy ze Związkiem Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno-Spożywczego VERUS – Stowarzyszenie. Prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański i prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski są uczestnikami panelu ekspertów organizowanych przez Stowarzyszenie.
- Sponsorem Nagrody KNZiA PAN jest firma Grupa Animpol sp. z o.o. Sp. Kom. w Gorzowie Wielkopolskim. Jednak współpraca ta nie ma wyłącznie charakteru komercyjnego, lecz także merytoryczny. Prezes firmy uczestniczył w dwóch posiedzeniach KNZiA.
- Zarysowały się możliwości współpracy z podmiotami gospodarczymi uczestniczącymi w debacie w 2023 r.

Podziękowania

Realizacja zaprezentowanych wyżej przedsięwzięć nie byłaby możliwą bez zaangażowania i poświęconego czasu wielu osób. Pragnę wyrazić słowa podziękowania władzom PAN, II Wydziału i przewodniczącym komitetów naukowych za cenne inspiracje. Wyrażam podziękowanie Rektorom uczelni, Dyrektorom Instytutów i Dziekanom Wydziałów za wspieranie działań Komitetu. Podnosiło to nie tylko rangę tym aktywnościom, lecz nade wszystko nadawało im większy sens.

Wyrażam słowa wdzięczności Członkiniom i Członkom Prezydium za cenne inicjatywy, konstruktywne dyskusje, a nade wszystko wielkie zaangażowanie w pracę dla wspólnego dobra. Bardzo dziękuję wszystkim Członkiniom i Członkom Komisji i Zespołów KNZiA, a w sposób szczególny Przewodniczącym tych gremiów za podjęty wysiłek i wymierne efekty, co istotnie poszerzyło społeczną percepcję zootechniki i rybactwa.

Tomasz Szwaczkowski

XIV posiedzenie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN

Czternaste posiedzenie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury odbyło się on-line w dniu 8 lutego 2024 roku. Otwierając posiedzenie Przewodniczący KNZiA prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski serdecznie powitał członków Komitetu i zaproszonych gości. Uczestnicy spotkania uczcili minutą ciszy pamięć osób, które zmarły w ostatnich miesiącach: prof. dr hab. Elżbietę Szulkowską-Wojaczek, prof. dr. hab. Jana Tywończuka oraz prof. dr. hab. dr. h.c. Stanisława Wężyka.

Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski poinformował o dwóch nowych pozycjach książkowych: „Chów i hodowla pszczół” pod redakcją naukową prof. dr. hab. Jerzego Wilde oraz „Żywnienie a zdrowie psów i kotów” pod redakcją prof. dr hab. Bogumiły Pilarczyk i dr. hab. Adama Lepczyńskiego.

Część referatową poprowadziła prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś, która przedstawiła zaproszonych gości: dr hab. Monikę Kowalską-Góralską z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz prof. ZUT, dr. hab. Jacka Sadowskiego z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Zapowiadając pierwszy referat, Profesor Demska-Zakęś wyraziła zadowolenie z podjętej tematyki związanej z akwakulturą i gospodarką rybacką, a także ochroną środowiska wodnego. Pierwszy referat pt. „Marikultura bałtycka – mrzonka czy realna perspektywa” wygłosił Profesor Jacek Sadowski. Pani Profesor Krystyna Demska-Zakęś zapraszając do wysłuchania wykładu Profesora Jacka Sadowskiego zwróciła uwagę na coraz częstsze informacje o ograniczeniu połowu ryb w Bałtyku, zarówno połowów komercyjnych, jak i połowów sportowych. Zadajemy sobie pytanie czy w ogóle będziemy mogli spożywać ryby morskie pochodzące z naszych wód Morza Bałtyckiego czy też będziemy skazani na import tych ryb. Pewnym rozwiązaniem może być hodowla nie tylko ryb, ale ogólnie organizmów wodnych właśnie w obrębie marikultury. Taką właśnie tendencję obserwujemy na świecie.

Swój wykład Profesor Sadowski rozpoczął od przybliżenia członkom Komitetu czym jest marikultura. Wskazał, że jest ona częścią akwakultury zajmującej się chowem organizmów morskich w otwartym oceanie, zamkniętej strefie przybrzeżnej czy też w basenach, stawach i innych urządzeniach usytuowanych na lądzie i zasilanych wodą morską. Nieżywnościowe produkty marikultury obejmują m.in. agar, perły czy kosmetyki produkowane z makroglonów. Biorąc pod uwagę warunki środowiskowe Bałtyku, Profesor Sadowski zwrócił uwagę na stosunkowo niskie zasolenie wody, które nie przekracza poziomu 6-7 promili. Powoduje to, że organizmy typowo morskie oceaniczne charakteryzują się w Bałtyku zdecydowanie niższym tempem wzrostu. Na możliwości rozwoju marikultury w Bałtyku wpływ ma również stosunkowo mała głębokość morza oraz temperatura wody, która przez większość roku zamyka się w zakresie od 10 do 20°C. Biorąc to pod uwagę, w Bałtyku możliwa jest w zasadzie produkcja tylko ryb zimnolubnych. Wśród kilku technologii chowu stosowanych w marikulturze, najbardziej perspektywiczny i możliwy do wykorzystania w polskiej

strefie Morza Bałtyckiego ze względu na swoją względną niezależność od środowiska morskiego, jest system RAS czyli system na lądzie oparty o recyrkulację wody, który można przede wszystkim wykorzystać do produkcji łososia atlantyckiego, turkota i pstrąga tęczowego. Drugą technologią możliwą do wykorzystania jest chów „pastwiskowy” (sea ranching), polegający na produkcji materiału zarybieniowego ryb morskich metodami akwakultury i zarybianie nimi Bałtyku. W Polsce działania takie dotyczą jesiotra, w celu odtworzenia jego populacji w Bałtyku. Po wygłoszonym wykładzie, głos w dyskusji zabrali: prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś oraz prof. dr hab. Zdzisław Zakęś. Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski podziękował serdecznie za bardzo interesujący wykład.

O wygłoszenie kolejnego referatu „Jakość wody w Polsce, a dobrostan ryb” została poproszona Pani dr hab. Monika Kowalska-Górska. Profesor Demska-Zakęś zapraszając do wysłuchania tego referatu, powiedziała, że będzie on dotyczył jakości wody w Polsce, w kontekście dobrostanu ryb. Jeżeli chodzi o dobrostan ryb, Pani Profesor Demska-Zakęś zwróciła uwagę, że Komisja Europejska interesuje się zagadnieniami związanymi z rybactwem i akwakulturą, ale przede wszystkim pod kątem akwakultury. Komisja Europejska wydała wytyczne dotyczące zachowania dobrostanu, które w zasadzie sprowadzają się do dwóch punktów. 1. – to jakość wody, a drugi to czynniki na rybach. Wykład Pani dr hab. Moniki Kowalskiej-Górskiej skoncentrowany był na tym pierwszym czynniku, czyli jakości wody i jej wpływie na dobrostan ryb. Po krótkim wprowadzeniu, dr hab. Monika Kowalska-Górska przedstawiła kluczowe elementy dobrostanu ryb: jakość wody, temperatura wody, światło, struktura środowiska, w tym roślinność i możliwość schronienia. Ryby wykorzystywane w akwakulturze charakteryzują się różnymi wymaganiami odnośnie do wymienionych parametrów. Inne warunki temperaturowe, zawartość tlenu czy amoniaku w wodzie, będą optymalne w przypadku karpia, a inne w przypadku pstrągów. Jeżeli chodzi o odczyn wody to za optymalny dla ryb uznaje się pH na poziomie 6,5-8,5. Na dobrostan ryb wpływają również zanieczyszczenia wód powierzchniowych do których, dr hab. Monika Kowalska-Górska zaliczyła: pestycydy, nawozy sztuczne, substancje powierzchniowo czynne, węglowodory ropopochodne, fenole, chlorowe pochodne bifenyli, metale ciężkie, takie jak: ołów, miedź, chrom, kadm, rtęć i cynk. Kolejnym problemem, który został poruszony w Jej referacie, to masowe śnięcia ryb spowodowane zanieczyszczeniem Odry do którego doszło w 2022 roku. Omówione zostały możliwe przyczyny tej katastrofy ekologicznej. W podsumowaniu swojego wystąpienia dr hab. Monika Kowalska-Górska zadała pytanie „Co możemy zrobić, by Odra była nadal piękna i żywa? Jak dbać o wszystkie rzeki, by dawały dobrostan rybam, czyli różnorodne rzeki, takie by dla różnych ryb zapewniały dobrostan?” Propozycje działań, które należy podjąć, aby zapewnić dobrostan ryb w rzekach to przede wszystkim monitoring jakości wody, zapobieganie zanieczyszczeniom wody i renaturalizacja przynajmniej części rzeki, jeżeli nie można tego zrobić na całej jej długości. Po wygłoszonym wykładzie, głos w dyskusji zabrali: prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk, prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz, prof. dr hab. Zdzisław Zakęś oraz prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski.

Na zakończenie tej części obrad Profesor Krystyna Demska-Zakęś i Profesor Tomasz Szwaczkowski podziękowali obojgu Prelegentom za bardzo interesujące referaty.

W kolejnym punkcie porządku dziennego prof. Bogumiła Pilarczyk przedstawiła prace Komisji Dobrostanu Zwierząt i Jakości Produktów. W ostatnim czasie na zaproszenie Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka członkowie Komisji uczestniczyli w dwóch spotkaniach. Pierwsze odbyło się w Koszalinie a tematyka spotkania dotyczyła wpływu pasożytów na dobrostanu bydła. Na drugim spotkaniu zaprezentowane zostały założenia EKO schematów.

Informację o pracach Komisji Genetyki Zwierząt przedstawiła dr Dorota Krencik. 1 lutego odbyła się konferencja naukowa „Konferencja pszczelarska dla otoczenia społeczno-gospodarczego – nauka praktyce”, która odbyła się w Lublinie, a Profesor Wilde był członkiem Komitetu Naukowego tej konferencji. Natomiast 2 i 4 lutego w Zespole Szkół Rolniczych – Centrum Kształcenia Zawodowego w Pszczelnej Woli odbyła się IX Międzynarodowa Konferencja Pszczelarska nt. „Uczony bez praktyki, to pszczoła bez miodu”. Z kolei 5 i 6 marca odbędzie się LXI Naukowa Konferencja Pszczelarska organizowana przez Instytut Ogrodnictwa Państwowy Instytut Badawczy Zakład Pszczelnictwa w Puławach oraz Strzelnicze Towarzystwo Naukowe, która odbędzie się w Puławach. Ponadto, Pani profesor Maria Siwek-Gapińska poinformowała, że na fanpage’u Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury znalazł się link do debaty „Genetyka a społeczeństwo”. Debata, moderowana przez Profesora Stanisława Kamińskiego, odbyła się podczas Polskiego Kongresu Genetyki. Na stronie FB są również umieszczone linki do publikacji na temat dobrostanu zwierząt autorstwa członków Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury. Pani Profesor Krystyna Kozielec zadeklarowała, że artykuł dotyczący dobrostanu świń pisany wspólnie z Panem Doktorem Kopyrą wkrótce zostanie ukończony. Natomiast do czasopisma „Żywność, Nauka, Technologia, Jakość” przyjęty został do druku artykuł autorstwa: Adrianna Szprynca, Anna Piliszek i Emilia Bagnicka pod tytułem „Rozwój badań w dziedzinie bioinżynierii i biotechnologii” z afiliacją Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury.

Profesor Krystyna Demska-Zakęś w imieniu Przewodniczącego Komisji ds. Nagrody KNZiA prof. Jana Jankowskiego przypomniała, że trwa konkurs o nagrodę KNZiA za rok 2023. Wnioski można składać do końca lutego br. Zaprosiła serdecznie do udziału w tym konkursie oraz do przekazywania w swoich jednostkach informacji o trwającym konkursie.

Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski przekazał informacje, że webinarium o żubrach przygotowywane jest we współpracy z trzema komitetami PAN, będą trzy referaty i dyskusja. Jednym z prelegentów będzie prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka. Szczegóły zostaną wkrótce przekazane członkom Komitetu.

Kolejne wydanie Biuletynu Informacyjnego ukaże się na początku maja. W Biuletynie będzie podsumowanie kadencji Komitetu. Ostatnie posiedzenie Komitetu odbędzie się 9 maja 2024 roku, a posiedzenie nowo wybranego komitetu odbędzie się najprawdopodobniej 27 maja 2024 r.

W imieniu nieobecnej Profesor Małgorzaty Szumacher, Przewodniczący poinformował, że w 2025 roku w Warszawie odbędzie się 50. już Sesja Komisji Fizjologii i Żywności. Osobą odpowiedzialną za organizację Sesji jest Pan dr hab. Tomasz Niemiec, prof. SGGW.

Na zakończenie Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski podziękował za udział w posiedzeniu oraz życzył dalszej owocnej pracy.

Opracowanie: prof. dr hab. Anna Wójcik

XV posiedzenie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN

Piętnaste posiedzenie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury odbyło się w dniu 9 maja 2024 roku o godzinie 11.00 w Warszawie w Pałacu Kultury i Nauki (Pl. Defilad 1, sala 2604).

Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski otwierając posiedzenie pogratulował tytułu profesora nauk rolniczych Pani profesor dr hab. Agnieszce Tórz, członkini naszego Komitetu oraz Panu Profesorowi dr hab. Jerzemu Wilde uzyskania Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Następnie zebrani uczcili minutą ciszy pamięć pracowników naukowych, zmarłych w ostatnich miesiącach: prof. dr hab. Aleksandrę Ziotecką oraz prof. dr hab. Józefa Karasia.

Kolejnym punktem posiedzenia był wykład na temat „Nauka do naprawy – podsumowanie przedsięwzięcia Polskiej Akademii Nauki i Forum Akademickiego”, który wygłosiła prof. dr hab. Monika Kaczmarek z Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie.

Profesor Kaczmarek na początku swojego wystąpienia przedstawiła genezę akcji „Nauka do naprawy”, która była wspólnym przedsięwzięciem Polskiej Akademii Nauk i „Forum Akademickiego”. Powiedziała, że akcja „Nauka do naprawy” miała na celu zasygnalizowanie najważniejszych – zdaniem środowiska naukowego – problemów i zagadnień wymagających zmian w obecnie funkcjonującym systemie. Akcja rozpoczęła się w połowie grudnia 2023 roku i trwała przez miesiąc. Za pomocą formularza online nadesłano blisko 750 propozycji, zarówno drobnych sugestii techniczno-prawnych, jak i większych modyfikacji. Respondenci zgłaszali zarówno zmiany o charakterze „punktowym”, jak i obejmujące szerszy zakres. Najwięcej sugestii dotyczyło finansowania nauki i ewaluacji. Zaproszeni eksperci dokonali analizy nadesłanych kwestionariuszy i spośród wszystkich zgłoszeń wybrali te, które uznali za kluczowe, proponując na ich podstawie katalog zmian koniecznych do wprowadzenia w systemie nauki. Efekty pracy tego zespołu zostały opublikowane w Raporcie „Nauka do naprawy”. Raport jest dostępny na stronach: <https://pan.pl/wp-content/uploads/2024/03/Raport-Nauka-do-Poprawy.pdf> lub https://forumakademickie.pl/wp-content/uploads/2024/03/Raport_NdN.pdf.

Następnie Profesor Kaczmarek przedstawiła najważniejsze rekomendacje środowiska naukowego, jakie znalazły się w opublikowanym raporcie. W obszarze dotyczącym finansowania nauki, wskazano konieczność powiązania pensji profesora z przeciętnym wynagrodzeniem w sektorze gospodarki; wzmocnienie systemu grantowego; potrzebę finansowania projektów, które otrzymały tzw. seal of excellence. Ponadto wskazano na potrzebę tworzenia centrów doskonałości i ich finansowania oraz finansowania i utrzymywania krytycznej infrastruktury naukowej.

Jeżeli chodzi o rekomendacje dotyczące ewaluacji, Profesor Kaczmarek wskazała na potrzebę przywrócenia ewaluacji konkretnych jednostek, deklarujących określoną dyscyplinę; połączenie ewaluacji ilościowej z ewaluacją jakościową dostosowaną do specyfiki dyscypliny w sposób efektywny kosztowo oraz włączyć do oceny faktyczne kryteria punktujące badania transdyscyplinarne i inter/transdyscyplinarne. W prezentowanym raporcie postulowane jest także wprowadzenie nowego kryterium ewaluacji jednostek, związane z doskonałością naukową (ocena ekspercka 10 wybitnych osiągnięć). Kolejnym ważnym postulatem było zracjonalizowanie listy czasopism punktowanych i jej aktualizacja co 2 lata.

W zakresie szkolnictwa wyższego rekomendacje dotyczyły powiązania wysokich współczynników kosztowności z niskim SSR (ang. student-staff ratio); wprowadzenia mniejszego obciążenia dydaktycznego uczelni badawczych oraz zaniechanie nieuczciwej konkurencji wobec uczelni niepublicznych. Ponadto wskazywano na potrzebę podjęcia działań mających na celu poprawę jakości kształcenia i zróżnicowania struktury zatrudnienia (pracownik dydaktyczny i badawczy) w oparciu o misję jednostki (badawcza, dydaktyczna, zawodowa).

Wiele uwag dotyczyło doktorantów i wczesnego etapu kariery. Ekspertki rekomendowały w tym zakresie wprowadzenie wyższych uposażeń dla asystentów; określenie statusu i praw pracowniczych dla doktorantów oraz poprawienia ich sytuacji finansowej. Wskazano również na konieczność zmian w systemie funkcjonowania Szkół Doktorskich, a także potrzebę wydłużenia okresu realizacji IPB oraz umożliwienia przesunięcia terminu obrony prac doktorskich. Ponadto należy zniwelować bariery, jakie stwarzane są doktorantom i młodym badaczom z zagranicy oraz wydłużyć status młodego naukowca.

Rekomendacje przygotowane przez ekspertów dotyczyły również modelu dalszej kariery naukowej. Wśród postulatów wskazywano na konieczność uproszczenia procedury habilitacyjnej od strony formalno-administracyjnej; umożliwienia wybitnym młodym, ale doświadczonym naukowcom ze stopniem doktora promowanie doktorantów oraz wprowadzenia realnej ewaluacji naukowców i otwartych rekrutacji. Ponadto zwrócono uwagę aby nie narzucać tego samego sztywnego wzoru kariery dla wszystkich oraz zająć się problemem istniejących mechanizmów wymuszonej mobilności.

Ostatnie przedstawione przez Profesor Kaczmarek rekomendacje dotyczyły etyki i dobrych praktyk w instytucjach naukowych. Postulowano wprowadzenie szybkiej ścieżki odbierania stopni/tytułu w przypadku udowodnionego plagiatu; wprowadzenie transparentnych zasad deklarowania i unikania konfliktu interesów, a także

sankcje za naruszenia; umocowanie prawne i finansowe Komisji ds. Etyki w Nauce; uniemożliwienie składania pozwów w trybie cywilnym za negatywne recenzje naukowe, a także stworzenie centralnej procedury/komisje w zakresie etycznym, dyscyplinarnym i dotyczącym dyskryminacji.

Na zakończenie swojej wypowiedzi Pani Profesor Kaczmarek przytoczyła słowa prof. Dariusza Jemielniaka i prof. Piotra Kieracińskiego ze Wstępu do Raportu: „Raport z akcji – gotowy zbiór rozwiązań, których wdrożenie powinno przyczynić się do stopniowej poprawy tej dziedziny życia społecznego, która ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego kraju [...]. Dla zachowania pełnej transparentności dołączamy zanonimizowane dane źródłowe ze wszystkimi zgłoszeniami. Wyrażając, jak sądzymy, nadzieje dużej części środowiska, liczymy, że dokument przyczyni się do nowego, jakościowego otwarcia w polskiej nauce.”

Przewodniczący KNZiA PAN Profesor Tomasz Szwaczkowski, dziękując Prelegentce za interesujący referat, zapytał czy w kontekście tak wielu zgłaszanych uwag dotyczących modelu nauki i szkolnictwa wyższego, można oczekiwać nowej ustawy?

Profesor Kaczmarek podziękowała za to pytanie i odpowiedziała, że obecnie raczej nie powstanie nowa ustawa, ale będą prace nad jej poprawą, i ma nadzieję, że przedstawione rekomendacje pomogą udoskonalić ten akt prawny.

Prof. Sylwester Świątkiewicz podziękował za bardzo interesującą prezentację, poruszającą praktyczne aspekty polityki naukowej, i co ważne proponując rozwiązania wielu istniejących w tym zakresie problemów. Odnosząc się do pytania Prof. Szwaczkowskiego, wyraził przekonanie, że jego zdaniem nie będzie w najbliższym czasie nowej Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce, a raczej obecna ustawa będzie nowelizowana, w zakresie poszczególnych jej aspektów, zarówno z udziałem MNiSW, jak i takich gremiów jak Rada Doskonałości Naukowej oraz Komisja Ewaluacji Nauki.

Profesor Emilia Bagnicka zapytała, na jakim etapie są zmiany w NCN jeżeli chodzi o rozdzielenia panelu NZ9. Wskazała również, że lekarze weterynarii postulowali także oddzielenie się w panelu od lekarzy medycyny. W ubiegłym roku w czerwcu odbyło się spotkanie z przedstawicielami NCN, w którym uczestniczyła także prof. Kaczmarek. Przedstawiciele NCN sygnalizowali możliwość reorganizacji tej instytucji finansującej badania naukowe w Polsce. Pani profesor odpowiedziała, że działania są już rozpoczęte, ale jeszcze nie jest znany efekt końcowy. Może to potrwać rok, albo dłużej.

W dyskusji zabrał również głos prof. dr hab. Stanisław Kondracki, który podniósł dwie kwestie. Po pierwsze za niewłaściwe uważa powiązanie dotacji na badania aplikacyjne (głównie NCBiR) z przedsiębiorstwami współpracującymi z ośrodkami badawczymi. W ten sposób finansuje się nie badania, ale raczej dotuje się przedsiębiorstwa, co w niedalekiej przeszłości stwarzało możliwości nadużyć. Profesor Kondracki uważa, że finansować należy badania, a wdrożenia powinny być finansowane przez przedsiębiorstwa zainteresowane wykorzystaniem wyników badań w praktyce.

W opinii Profesora Kondrackiego niewłaściwym jest powiązanie rozliczenia pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich z obciążeniem dydaktycznym liczoną w godzinach realizowanych wykładów, ćwiczeń i innych form tak zwanych zajęć kontaktowych. Taki sposób rozliczania obciążeń dydaktycznych jest oczywiście bardzo łatwy i wymierny – chyba dlatego jest on ciągle stosowany. System ten sprowadza się do obciążenia planu studiów wykładami, które wcale nie są konieczne do osiągnięcia efektów uczenia się w kategorii wiedza. Takie efekty student może osiągnąć samodzielnie, jeżeli otrzyma: przejrzysty konspekt z wykazem treści, które powinien przyswoić, dobre podręczniki i materiały elektroniczne oraz możliwość konsultacji z kompetentnymi nauczycielami. Także sposób realizacji ćwiczeń powinien zostać zmieniony w kierunku ćwiczenia umiejętności rozwiązywania konkretnych problemów aktualnych i rzeczywiście występujących w praktyce. Ćwiczenia mające na celu potwierdzenie lub udowodnienie treści kształcenia z kategorii „wiedza” (a takie ćwiczenia są nadal często prowadzone) nie służą ćwiczeniu żadnych umiejętności.

Prof. T. Szwaczkowski, nawiązując do sytuacji w kształceniu studentów, zwrócił uwagę na wcześniejsze zaszłości, przede wszystkim niskie wymagania maturalne. Skutkuje to obniżeniem poziomu kształcenia w uczelniach wyższych, szczególnie na kierunkach deficytowych. Postawił pytanie dotyczące potrzeby reformy całej edukacji.

Na zakończenie tej części obrad Profesor Tomasz Szwaczkowski podziękował Prelegentce za bardzo interesujący referat.

W kolejnym punkcie porządku dziennego prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś przedstawiła wniosek Komisji Nagrody KNZiA o nagrodzenie osiągnięcia naukowego „Wykorzystanie wysuszonej fermentowanej śruty rzepakowej w żywieniu zwierząt gospodarskich jako komponentu diety o działaniu fitobiotycznym wpływającym korzystnie na zdrowie zwierząt i efektywność produkcji”, autorstwa zespołu z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie: prof. dr hab. Anna Czech, prof. dr hab. Bożena Nowakowicz-Dębek, dr hab. Łukasz Wlazło, prof. UP. Ze względu na brak quorum, podjęto decyzję o głosowaniu zdalnym, z wykorzystaniem systemu elektronicznego PAN w dniu 14 maja 2024 r.

Następnie Przewodniczący Profesor Tomasz Szwaczkowski przedstawił sprawozdanie z działalności Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk w kadencji 2020-2024. Przedstawił skład Komitetu i jego strukturę, wymienił wygłoszone referaty, odbyte debaty, webinaria i seminaria oraz najważniejsze przedsięwzięcia, uchwały, stanowiska, opinie i ekspertyzy opracowane i przedstawione przez Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN w mijającej kadencji. Komitet corocznie przyznaje Nagrodę KNZiA za wybitne osiągnięcie naukowe lub podręcznik akademicki, w mijającej kadencji przyznano trzy nagrody i dwa wyróżnienia za wybitne osiągnięcia naukowe i jedną nagrodę za podręcznik.

Komitet był współorganizatorem oraz objął patronatem honorowym 25 konferencji naukowych. W mijającej kadencji Komitet prowadził również działalność wydaw-

niczą. Do najważniejszych publikacji, Przewodniczący Profesor Tomasz Szwaczkowski zaliczył jubileuszową monografię wydaną z okazji 65-lecia Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN oraz dwa raporty „Osiągnięcia i perspektywy rozwoju dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo”, „Stan edukacji zootechnicznej i rybackiej”. Członkowie Komitetu opublikowali również 14. artykułów z zakresu zootechniki i rybactwa. Od początku kadencji Komitet wydaje kwartalnik „Biuletyn Informacyjny KNZA PAN”, łącznie ukazało się 14 numerów kwartalnika, o łącznej objętości 417, a numer 15 jest obecnie w przygotowaniu. Bieżące informacje o pracy KNZiA publikowane są na stronie internetowej Komitetu oraz na portalu społecznościowym Facebook, informacje o KNZiA, dostępne są także w Encyklopedii Internetowej Wikipedia. Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury współpracuje z organami administracji państwowej, stowarzyszeniami i podmiotami gospodarczymi.

Po przedstawieniu przez Przewodniczącego KNZiA PAN, Profesora Tomasza Szwaczkowskiego Sprawozdania z kadencji 2020-2024, głos w dyskusji zabrali: prof. dr hab. Stanisław Kondracki, prof. dr hab. Eugeniusz Grela i prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz. Profesor Kondracki wyraził ogromne uznanie dla pracy Prezydium KNZiA, w tym w szczególności dla prof. dr hab. Tomasza Szwaczkowskiego, Przewodniczącego KNZiA i prof. dr hab. Anny Wójcik, Sekretarza KNZiA. Powiedział, że kończąca się kadencja KNZiA wyróżniała się niezwykle aktywnością Komitetu, dla której trudno byłoby znaleźć porównanie w poprzednich kadencjach. W kadencji tej bardzo dużym zaangażowaniem cechowała się większość członków KNZiA. Podjęto w niej wiele inicjatyw zakończonych sukcesem oraz takich które stwarzają szanse na przyszłość. Namacalnym dokumentem aktywności Komitetu w mijającej kadencji są trzy poważne wydawnictwa. Jedno z nich podsumowuje 65-letnią historię działalności Komitetu Nauk Zootechnicznych, drugie opisuje stan, osiągnięcia i perspektywy rozwoju dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo, a trzecie jest raportem o stanie edukacji zootechnicznej i rybackiej w Polsce. Opracowania takie po raz pierwszy wykonano w Polsce, Profesor Kondracki powiedział, że jest głęboko przekonany, iż przez wiele lat stanowić będą one punkt odniesienia dla podobnych analiz wykonywanych w Polsce, w merytorycznym obszarze dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo.

Profesor Sylwester Świątkiewicz, przychylił się do wypowiedzi Profesora Kondrackiego oraz podziękował wszystkim Członkiniom i Członkom KNZiA PAN za cztery lata wspólnej bardzo owocnej współpracy. Profesor Eugeniusz Grela zaznaczył, że był to czas intensywnej pracy Prezydium i całego Komitetu na rzecz całego środowiska zootechnicznego i rybackiego.

Na zakończenie Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski podziękował za udział w posiedzeniu, a przede wszystkim za ogromne zaangażowanie w całej kończącej się kadencji. Posiedzenie zakończyło się wspólną fotografią.

Opracowanie: prof. dr hab. Anna Wójcik

Wydarzenia

W ramach obchodów 70-lecia Polskiej Akademii Nauk ukazała się monografia „Komitety Polskiej Akademii Nauk”, Redakcja: prof. Iwona Hofman, prof. Lidia Wądołowska, prof. Romuald Zabielski

Projekt graficzny i skład: prof. Iwona Hofman, dr hab. Andrzej Kansy.

ISBN 978-83-66847-71-2 Wydawca Biuro ds. Komunikacji i Informacji Naukowej PAN

© Polska Akademia Nauk, Warszawa 2024

Publikacja powstała z inicjatywy Rady Przewodniczących Komitetów PAN w kadencji 2019-2022 w składzie: prof. Marek Degórski, prof. Wojciech Hanke, prof. Iwona Hofman, prof. Janusz Jurczak, prof. Tomasz Schramm, prof. Bogusław Smólski, prof. Krzysztof Spalik, prof. Lidia Wądołowska, prof. Małgorzata Zaleska, prof. Tomasz Zawiała-Niedźwiecki, prof. Paweł Zięba. Koordynatorem prac Rady był prof. Romuald Zabielski, wiceprezes PAN w latach 2019–2022. Opracowanie tekstów i materiału zdjęciowego: komitety PAN.

Monografia została również umieszczona na stronie internetowej KNZiA PAN w zakładce Aktualności: <https://knz.pan.pl/pl/aktualnoci>.

*****

Prof. dr hab. inż. Jerzy Wilde z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, światowej klasy ekspert w dziedzinie pszczół miodnych, otrzymał nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za całokształt jego dorobku naukowego. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się w Warszawie 18 lutego b.r. z okazji Dnia Nauki Polskiej w auli Politechniki Warszawskiej.

*****

Zmiana na stanowisku Dyrektora IZ-PIB. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Czesław Siekierski powołał w dniu 06.02.2024 r. na stanowisko Dyrektora Instytutu Zootechniki – Państwowego Instytutu Badawczego dr. inż. Tomasza Jacka.

*****

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło nowy wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, który został sporządzony na podstawie projektu opracowanego przez Komisję Ewaluacji Nauki (KEN) z dnia 29 czerwca 2023 r. Usunięto zmiany dotyczące czasopism naukowych, które nie zostały zaproponowane przez KEN w uchwale, a zostały dodane przez Ministra w 2023 r. (<https://www.gov.pl/web/nauka/komunikat-ministra-nauki-z-dnia-05-stycznia-2024-r-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych>)

*****

Prof. dr hab. inż. Marek Adamski został wybrany na rektora Politechniki Bydgoskiej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich. Będzie to jego druga kadencja na tym stanowisku.

Prof. dr hab. inż. Arkadiusz Terman został 11 kwietnia br. wybrany przez Uczelniane Kolegium Elektorów rektorem Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie na kadencję 2024-2028.

*****

W dniu 24 kwietnia 2024 roku Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołał na funkcję Dyrektora Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza – Państwowego Instytutu Badawczego Pana dr. hab. inż. Konrada Turkowskiego.

*****

„Ochrona gatunkowa w Polsce – współczesne wyzwania” była tematem kolejnego webinarium organizowanego przez Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu Zwierząt oraz Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN. Spotkanie odbyło się 4 kwietnia 2024 r.

Podstawą dyskusji, moderowanej przez przewodniczącą Rady Kuratorów II Wydziału – prof. dr. hab. czł. koresp. PAN Romualda Zabielskiego, przy współudziale przewodniczących obydwu Komitetów: prof. dr. hab. Wojciecha Nizańskiego i prof. dr. hab. Tomasa Szwaczkowskiego, były referaty wygłoszone przez troje wybitnych specjalistów.

Tematem referatu zaprezentowanego przez prof. dr. hab. Piotra Tryjanowskiego (z UP w Poznaniu) był: „Sukces prowadzący do porażki – dlaczego tak trudno efektywnie chronić niektóre gatunki zwierząt?” Z kolei prof. dr. hab. Wanda Olech (SGGW) mówiła o historii ochrony żubra w Polsce, a prof. dr. hab. Wojciech Bielecki (SGGW) odpowiadał na jedno z najważniejszych obecnie pytań: „Jak zapewnić dobrostan żubra?”. Webinarium spotkało się z dużym zainteresowaniem, nie tylko pracowników nauki i studentów lecz także nauczycieli i uczniów szkół średnich.

*****

Na podstawie rekomendacji Komisji ds. Nagród Polskiego Towarzystwa Genetycznego, Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Genetycznego podjął decyzję o rozstrzygnięciu konkursu na najlepsze prace genetyczne z roku 2023:

Kategoria ROZPRAWY DOKTORSKIE:

Specjalność – Genetyka zwierząt

I Nagroda: Przemysław Podstawski (Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie)

Promotor: dr hab. Katarzyna Ropka-Molik, prof. IZ PIB – Instytut Zootechniki PIB w Balicach

II Nagroda: Krzysztof Kowal (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie)

Promotor: prof. dr hab. Brygida Ślaska

III Nagroda: Olga Jarnecka (Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie)

Promotor: dr hab. Agnieszka Otwinowska-Mindur, prof. URK

Warsztaty dla Doktorantów pt.: „Komerccjalizacja badań naukowych”

Instytut Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie oraz Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN zorganizowali w dniu 24.04.2024 r. w formie on-line Warsztaty dla Doktorantów nt.: „Komerccjalizacja badań naukowych”. Ich celem było stworzenie płaszczyzny pozwalającej na poszerzenie wiedzy na temat komercjalizacji badań naukowych. Udział w Warsztatach zgłosiło 38 doktorantów z różnych uczelni w Polsce, uczestniczyło 27 osób: doktoranci z SGGW – 16 osób, z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – 2 osoby, z Uniwersytetu Przyrodniczego w Siedlcach – 3 osoby i ze Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego – 4 osoby, z Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie – 2 osoby.

Spotkanie otworzyła Wicedyrektor Instytutu Nauk o Zwierzętach SGGW Pani dr hab. Monika Michalczuk, prof. SGGW, która przywitała uczestników Warsztatów. W imieniu JM Rektora SGGW doktorantów powitał Prorektor Prof. dr hab. Jarosław Gołębiowski. Głos zabrali Pan Prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski – Przewodniczący Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN, Pani Prof. dr hab. Anna Wójcik – Prezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego im. Michała Oczapowskiego oraz Pan dr hab. Krzysztof Wąsowicz z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, wiceprezes PolLasy.

Pierwszym wykładowcą Warsztatów był Pan mgr Andrzej Szmalc – Pełnomocnik Rektora SGGW ds. współpracy z gospodarką, dawniej Broker Innowacyjnych Technologii w Uniwersytecie Warszawskim. Tematem jego wystąpienia były „Prace zlecone, spin offy, spin outy – czyli różne formy transferu technologii”. Badania naukowe wymagają wielu środków finansowych, a uczelnia tylko w niewielkim stopniu jest w stanie finansować badania, dlatego też potrzebne są fundusze zewnętrzne. Należy pozyskiwać fundusze z subwencji, starać się o granty na prace badawcze (NCN, NCBR) lub poszukiwać inwestorów zewnętrznych. Mgr A. Szmalc zwrócił uwagę, że badania podstawowe nie mają potencjału wdrożeniowego, ich charakter jest ściśle naukowy. Kolejnym zagadnieniem było ukierunkowanie technologii na przyszłych odbiorców, czyli takie dopracowanie szczegółów, aby dopasować rozwiązania do potrzeb rynku. Trzeba pamiętać, że nikt nie kupi technologii nieprzydatnej. Inwestor może służyć radą i wsparciem („smart money – mądre pieniądze”). Komerccjalizacja wyników badań może być realizowana jako komercjalizacja wiedzy (prace zlecone z rynku) lub komercjalizacja technologii – transfer technologii. Transfer wiedzy z instytucji prowadzących działalność badawczo-rozwojową do gospodarki może przebiegać przy zastosowaniu takich narzędzi rynkowych jak licencja, sprzedaż technologii czy spółka spin off. Licencja jest formą umowy, która określa warunki korzystania przez licencjobiorcę z produktu (technologii, wzoru użytkowego, patentu, wynalazku itp.), do którego prawa autorskie posiada licencjodawca. W polskim prawie wyróżnia się licencje ze względu na kryterium wyłączności (wyłączna – licencja udzielana jest wyłącznie jednemu licencjobiorcy, dzięki czemu może osiągnąć przewagę konkurencyj-

na rynku; niewyłączna – jednocześnie wiele podmiotów może uzyskać licencję. Innym kryterium wykorzystania licencji jest licencja pełna – umożliwia licencjobiorcy korzystanie z przedmiotu licencji w takim samym zakresie jak licencjodawca; licencja ograniczona – nie dopuszcza pełnego wykorzystania przedmiotu licencji. Udzielający licencji nie zrzeka się praw własności do przedmiotu licencji. Pan mgr A. Szmalc mówił o spółkach spin off, które są spółkami wyodrębnionymi z jednostki macierzystej (z uczelni bądź jednostki badawczo-rozwojowej), wykorzystują jej potencjał intelektualny i najczęściej są od niej finansowo i prawnie zależne. Na SGGW działa spółka celowa InnoTech4Life Sp. z o.o., której głównym celem jest komercjalizacja wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz prowadzenie działań z zakresu transferu technologii i promocji nauki. Spółka skoncentrowana jest na rozwiązaniach naukowych z obszarów rolnictwa, odnawialnych źródeł energii, zdrowia, żywności, weterynarii i wszystkich tematów związanych ze światem natury. Pomaga naukowcom we wdrażaniu ich unikalnych pomysłów na rynek, a co więcej skutecznie komercjalizuje rozwiązania naukowe, łącząc świat nauki i biznesu.

Pani mgr Judyta Sobczyk InnoTech4Life Sp. z o.o. Dyrektor Operacyjny i Prokurent, dawniej Senior Broker w Uniwersytecie Warszawskim mówiła o „Ochronie własności intelektualnej i metody wprowadzania technologii na rynek”. Bardzo wyraźnie podkreślała, że aby projekt można było skomercjalizować, trzeba najpierw zrobić rozeznanie, czy już ktoś inny nie opracował podobnego tematu. Była mowa o patentach krajowych (UPRP), europejskich (EPO) oraz światowych (PCT). Niestety, czas oczekiwania w urzędzie patentowym często wynosi 4-5 lat. Pani mgr J. Sobczyk porównywała sprzedaż praw do licencji z punktu widzenia twórców technologii. Wyjaśniła, że sprzedaż jest równoznaczna z przeniesieniem praw własności do przedmiotu (oprogramowania, technologii, patentu, wynalazku itp.) ze sprzedającego na kupującego, za ustaloną cenę. Sprzedaż różni się od licencjonowania brakiem powtarzalności płatności (płatność jednorazowa), gdyż po dokonaniu transakcji właściciel własności intelektualnej zrzeka się do niej praw, natomiast licencjonowanie może przynosić twórcom stałe zyski, występuje bowiem powtarzalność płatności do momentu wygaśnięcia umowy (jako procent od sprzedaży bądź procent od zysków netto).

Ostatnim prelegentem Warsztatów był Pan dr inż. Piotr Hańczyc z Zakładu Optyki Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, Prezes Zarządu i Broker w BPSiTT SGGW, który opowiedział o „Ścieżce rozwoju kariery naukowej – projekty badawcze i własny spin off”. Zachęcał doktorantów i młodych badaczy do wyjazdów zagranicznych do różnych instytucji naukowych celem zapoznania się z nowymi technologiami i nawiązania kontaktów naukowych. Pan dr inż. P. Hańczyc mówił o komercjalizacji własnych badań dając jako przykład spółkę Neurolight założoną z inicjatywy naukowców z SGGW i UW. Naukowcy z Instytutu Informatyki Technicznej SGGW w Warszawie we współpracy z dr. inż. P. Hańczycem pracują nad technologią wczesnego wykrywania chorób neurodegeneracyjnych, z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Dzięki ich wczesnemu wykrywaniu medycyna będzie mogła skuteczniej działać na rzecz zdrowia pacjentów, umożliwiając wczesną interwencję i zapobieganie rozwojowi schorzeń.

Podsumowując tegoroczne Warsztaty dla Doktorantów Pani dr hab. Monika Michalczuk, prof. SGGW oraz Pan prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski z Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN pogratulowali prelegentom bardzo ciekawych wypowiedzi, które posłużą doktorantom do starania się nie tylko o rozwój naukowy, ale także skomercjalizowanie wyników swoich badań.

Opracowanie: dr hab. Martyna Batorska, Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego

III edycja Międzynarodowej Konferencji Naukowej Studenci w Zootechnice i Akwakulturze – dobre praktyki

23 kwietnia 2024 roku odbyła się III edycja Międzynarodowej Konferencji Naukowej Studenci w Zootechnice i Akwakulturze – dobre praktyki. Konferencja wzorem poprzednich edycji odbywała się on-line za pośrednictwem platformy MS Teams. Organizatorem wydarzenia był Instytut Nauk o Zwierzętach, Polskie Towarzystwo Zootechniczne oraz studenckie Koło Naukowe Hodowli i Żywienia Zwierząt.

Konferencja jest inicjatywą mającą na celu stworzenie płaszczyzny pozwalającej na wymianę wiedzy i doświadczeń studentów kierunków pokrewnych z zootechniką i akwakulturą. W trakcie wydarzenia przedstawionych było 26 doniesień – których autorzy byli przedstawicielami jednostek naukowych z Polski, Francji, Włoch oraz Tunezji. Konferencja podzielona była na trzy sesje.

Pierwsza z nich składała się z oficjalnego otwarcia konferencji przez Przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego Panią dr hab. Kamilę Puppel, prof. SGGW, Prodziekaną Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt Pana dr. inż. Jana Słószarza, Przewodniczącą Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego Panią prof. dr hab. Annę Wójcik oraz Przewodniczącego Komitetu Nauk Zootechnicznych Polskiej Akademii Nauk Pana prof. dr hab. Tomasza Szwaczkowskiego. Po zakończeniu oficjalnej części zostały zaprezentowane trzy wystąpienia plenarne zaproszonych przez organizatorów gości, którymi byli Pani prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka z Katedry Genetyki i Ochrony Zwierząt; Instytutu Nauk o Zwierzętach; Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Pan dr hab. Paweł Kowalczyk, prof. IFŻZ PAN z Katedry Żywienia Zwierząt; Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt Polskiej Akademii Nauk w Jabłonie oraz Pan Janusz Sielicki z Międzynarodowego Stowarzyszenia Sokolnictwa i Ochrony Ptaków Drapieżnych, Wiceprezes Towarzystwa Sokolniczego. W tej części konferencji uczestniczyło 35 osób zalogowanych.

Autorzy i tematy wystąpień plenarnych:

Prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka

Katedra Genetyki i Ochrony Zwierząt, Instytut Nauk o Zwierzętach, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Warszawa Polska

The complex monitoring of European bison population

Dr hab. Paweł Kowalczyk, prof. IFŻZ PAN

Katedra Żywienia Zwierząt, Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego, Polskiej Akademii Nauk, Jabłonna, Polska

Oxidative stress in animals. Facts and myths

Janusz Sielicki

Międzynarodowe Stowarzyszenie Sokolnictwa i Ochrony Ptaków Drapieżnych, Wiceprezes Towarzystwa Sokolniczego, Polska

Falconers in conservation – Peregrine reintroduction and working against electrocution of birds as a global threat to birds

Druga część składała się z dwóch sesji tematycznych. Pierwsza sesja Żywienia zwierząt i jakości produktów pochodzenia zwierzęcego (12 wystąpień – 25 osób zalogowanych) moderatorami byli dr inż. Marcin Sońta oraz mgr inż. Piotr Kostusiak, oraz druga Dobrostan i zdrowie zwierząt, zwierzęta dzikie i towarzyszące (11 wystąpień – 25 osób zalogowanych) moderatorami byli dr hab. Iwona Lasocka oraz dr hab. Witold Rant, prof. SGGW.

Trzecia część przyjęła formę podsumowującą konferencję, na której przedstawione zostały wyniki prac komisji oceniających wystąpienia w poszczególnych sesjach tematycznych. Na tej części Konferencji zalogowanych było 30 osób.

Wydarzenie to było objęte Patronatem Honorowym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Czesława Siekierskiego oraz JM Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie prof. dr. hab. Michała Zasadę, Patronatem Merytorycznym przez Polską Akademię Nauk oraz Polski oddział World Poultry Science Association, Patronatem przez Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”, Patronatem medialnym przez Przegląd Hodowlany, Przegląd Mleczarski, Polskie Drobiarstwo, TopAgrar Polska, Trzoda Chlewna oraz Fauna&Flora.

W imieniu Komitetu Organizacyjnego pragniemy serdecznie podziękować wszystkim prelegentom za udział w III Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Studenci w Zootechnice i Akwakulturze – dobre praktyki” oraz przedstawienie ciekawych tematów badawczych realizowanych w ramach swoich zainteresowań co pozwoliło na rozszerzenie wiedzy wszystkich Uczestników Konferencji. Dziękujemy także wszystkim współorganizatorom: Polskiemu Towarzystwu Zootechnicznemu, pracownikom oraz doktorantom Instytutu Nauk o Zwierzętach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz Kołu Naukowemu Hodowli i Żywienia Zwierząt. Państwa zaangażowanie było niezwykle pomocne podczas organizacji tego wydarzenia.

Składamy także gratulacje laureatom poszczególnych sesji tematycznych:

Sekcja Żywienie Zwierząt i Jakość Produktów Pochodzenia Zwierzęcego

I miejsce

Nowak Bogumiła, Szejner Aleksandra, Sidoruk Pola, Kalek Mateusz, Szumacher Małgorzata

Department of Animal Nutrition, Poznan University of Life Sciences

The test of chemical composition of commercial milk replacers for calves

II miejsce

Jacuńska Weronika

Department of Monogastric Animal Sciences, Division of Animal Nutrition and Food, West Pomeranian University of Technology in Szczecin

Evaluation of the quality and profile of fatty acids in complete diets for puppies

III miejsce

Ciesielska Liliana¹, Szymkowiak Piotr¹, Skrzypczak Paula², Łyczakowska Klaudia², Praska Daria¹, Kujanek Szymon²

¹ *Section of Monogastric and Companion Animal Nutrition, Zootechnicians and Biologists Student Scientific Club, Poznan University of Life Sciences;*

² *Section of Aquaculture and Companion Animal Science, Zootechnicians and Biologists Student Scientific Club, Poznan University of Life Sciences;*

Will insects appear on our plates? The effect of dietary *Hermetia illucens* fat application in broiler diets on the selected meat sensory parameters

Stępkowska Klaudia

Student Scientific Association of Animal Husbandry and Nutrition, Warsaw University of Life Sciences

Citruses as a natural stimulants in feeding laying hens

Sekcja Dobrostan i Zdrowie Zwierząt, Zwierzęta Dzikie i Towarzyszące

I miejsce

Sikorska Urszula

Department of Animal Breeding, Institute of Animal Sciences, Warsaw University of Life Sciences

Effects of Water Treadmill Training on Emotional Arousal in Horses

II miejsce

Jabłońska Weronika

Department of Animal Breeding, Institute of Animal Sciences, Warsaw University of Life Sciences

An examination of the effectiveness of commercially available disinfectant fluids against pathogens that are the most prevalent etiological factors causing mastitis in dairy cows

III miejsce

Tomaszewska Joanna

Warsaw University of Life Sciences

New location of noble crayfish (*Astacus astacus*) in the Subcarpathian region

Opracowanie: mgr inż. Paweł Solarczyk, Sekretarz Komitetu Organizacyjnego

Tytuły i stopnie naukowe

PROFESURY

Prof. dr hab. Andrzej Herman (Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielańskiego PAN) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 11 grudnia 2023 r.

Prof. dr hab. Krzysztof Olszewski (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 11 grudnia 2023 r.

Prof. dr hab. Katarzyna Ropka-Molik – postanowienie Prezydenta RP z dnia 11 grudnia 2023 r.

Prof. dr hab. Dorota Banaszewska – postanowienie Prezydenta RP z dnia 2 lutego 2024 r.

Prof. dr hab. Mariusz Korczyński (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 2 lutego 2024 r.

Prof. dr hab. Magdalena Krauze (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 2 lutego 2024 r.

Prof. dr hab. Małgorzata Ożgo (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 2 lutego 2024 r.

Prof. dr hab. Arkadiusz Nędzarek (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 18 marca 2024 r.

Prof. dr hab. Arkadiusz Terman (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 18 marca 2024 r.

Prof. dr hab. Agnieszka Tórz (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 18 marca 2024 r.

HABILITACJE

Dr hab. Jolanta Calik – nadanie stopnia przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie w dniu 22 marca 2024 r.

Osiągnięcie naukowe: „**Określenie przydatności rodzimych lub lokalnie zaadaptowanych ras/rodów kur oraz mieszańców z kogutami mięsnymi, ze szczególnym uwzględnieniem jakości mięsa, do produkcji kapłonów**”

Dr hab. Anna Arczewska-Włosek – nadanie stopnia przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie w dniu 22 marca 2024 r.

Osiągnięcie naukowe: „**Zastosowanie zróżnicowanych metod żywieniowych jako czynnika modulującego parametry wzrostowe oraz status zdrowotny kurcząt rzeźnych w warunkach stosowania żywych szczepionek przeciw kokcydiozie**”

Dr hab. Klaudia Pawlina-Tyszko – nadanie stopnia przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie w dniu 22 marca 2024 r.

Osiągnięcie naukowe: **„Analiza profilu mikroRNA oraz przyczyn jego zmienności w fizjologii i patologii zwierząt gospodarskich na przykładzie świni domowej i konia”**

Dr hab. Ewelina Semik-Gurgul – nadanie stopnia przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie w dniu 22 marca 2024 r.

Osiągnięcie naukowe: **„Rola metylacji DNA jako epigenetycznego mechanizmu regulacji ekspresji genów w patogenezie sarkoidów koni”**

Dr hab. Małgorzata Natonek-Wiśniewska – nadanie stopnia przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie w dniu 22 marca 2024 r.

Osiągnięcie naukowe: **„Opracowanie narzędzi identyfikacji gatunkowej zwierząt hodowlanych, towarzyszących i dzikich w badaniach naukowych i aplikacyjnych na podstawie markerów mtDNA”**

Dr hab. inż. Iwona Lasocka – nadanie stopnia doktora habilitowanego przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo SGGW w Warszawie w dniu 13.02.2024 r.

Osiągnięcie naukowe: **„Cytokompatybilność monowarstwy grafenu jako rusztowania dla komórek zaangażowanych w proces gojenia ran skóry (badania *in vitro*) – projektowane zastosowania w higienie zwierząt”**

Dr hab. Agnieszka Ludwiczak – nadanie stopnia doktora habilitowanego przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo UP w Poznaniu w dniu 01.03.2024 r.

Osiągnięcie naukowe: **„Ocena wpływu czynników środowiskowych i osobniczych na rozród, jakość mleka królic i wzrost młodych na fermach królików mięsnych”**

Dr hab. Kornel Kasperek – nadanie stopnia doktora habilitowanego przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo UP w Lublinie w dniu 21.03.2024 r.

Osiągnięcie naukowe: **Natywne rasy kur w badaniach zootechnicznych, biologicznych i behawioralnych”**

DOKTORATY

Dr Zuzanna Wiśniewska – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo UP w Poznaniu w dniu 08.12.2023 r.

Tytuł rozprawy: **„Określenie wpływu emulgatora i karbohydraz oraz ich mieszaniny na fermentację mikrobiologiczną w układzie pokarmowym drobiu oraz**

---

stopień wykorzystania składników pokarmowych diety w zależności od dominujących węglowodanów strukturalnych”

Promotor – dr hab. Sebastian Kaczmarek, prof. UPP

Promotor pomocniczy – dr hab. Ewa Pruszyńska-Oszmałek

Dr inż. Klara Piotrowska – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo SGGW w Warszawie w dniu 19.12.2023 r.

Tytuł rozprawy: **„Wpływ ekstraktów z oliwnika baldaszkowatego i raka przegotowanego na zmiany wywołane stresem oksydacyjnym w fibroblastach HFFF-2”**

Promotor – dr hab. Tomasz Niemiec, prof. SGGW

Dr Natalia Leciejewska – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo UP w Poznaniu w dniu 08.01.2024 r.

Tytuł rozprawy: **„Selektywny modulator receptora androgenowego- ostaryna (enobosarm, GTx024) jako regulator funkcji tkanki mięśniowej – badania *in vivo* i *in vitro*”**

Promotor – dr hab. Ewa Pruszyńska-Oszmałek

Dr Magdalena Starosta (Bryszak) – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo UP w Poznaniu w dniu 26.01.2024 r.

Tytuł rozprawy: **„Rola biologicznie aktywnych substancji nasion owoców jagodowych lub łąbinu wąskolistnego w regulacji procesów metanogenezy i biouwodowania w żwaczu krów mlecznych”**

Promotor – prof. dr hab. Adam Cieślak

Dr Mateusz Sypniewski – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo UP w Poznaniu w dniu 26.01.2024 r.

Tytuł rozprawy: **„Podstawy całogenomowej oceny ryzyka otyłości psa domowego (*Canis lupus familiaris*)”**

Promotor – prof. dr hab. Maciej Szydłowski

Dr Zuzanna Mikołajczak – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo UP w Poznaniu w dniu 29.01.2024 r.

Tytuł rozprawy: **„Zastosowanie mączek z owadów w dietach wzrostowych dla ryb łososiowatych”**

Promotor – prof. dr hab. Damian Józefiak

Promotor pomocniczy – prof. UPP dr hab. Jan Mazurkiewicz

Dr inż. Aleksandra Garbacz – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo SGGW w Warszawie w dniu 13.02.2024 r.

Tytuł rozprawy: „**Analiza polimorfizmu w genach potencjalnie odpowiedzialnych za padaczkę idiopatyczną w populacji gończego polskiego**”

Promotor – prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka

Dr inż. Karol Puchała – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo SGGW w Warszawie w dniu 27.02.2024 r.

Tytuł rozprawy: „**Kompleksowa analiza zmienności genetycznej polskiej populacji sokoła wędrownego (*Falco peregrinus*)**”

Promotor – prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka

Dr inż. Katarzyna Thor – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo SGGW w Warszawie w dniu 27.02.2024 r.

Tytuł rozprawy: „**Czynniki wpływające na zasiedlenie budek chiropterologicznych przez nietoperze w pierwszym okresie od ich powieszenia**”

Promotor – prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka

Dr inż. Marta Kołnierzak – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo SGGW w Warszawie w dniu 26.03.2024 r.

Tytuł rozprawy: „**Wpływ wieku oraz zaburzeń homeostazy na zawartość wybranych metali w narządach rozrodczych psa domowego (*Canis lupus f. familiaris*)**”

Promotor – dr hab. Ewa Skibniewska, prof. SGGW

Dr inż. Grzegorz Grodkowski – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową IGBZ PAN w dniu 06.03.2024 r.

Tytuł rozprawy: „**Przydatność dwóch ras bydła mlecznego (polskiej holsztyńsko-fryzyskiej i brunatnej szwajcarskiej) w ekologicznym systemie produkcji na podstawie analizy jakości mleka i dobrostanu krów**”

Promotor – dr hab. Tomasz Sakowski, prof. IGBZ PAN

Promotor pomocniczy – dr hab. Kamila Puppel, prof. SGGW

Dr inż. Katarzyna Michniak – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową IGBZ PAN w dniu 06.03.2024 r.

Tytuł rozprawy: **„The role of the hippo pathway in the trophectoderm lineage specification in the rabbit embryo”**

Promotor – dr hab. Anna Piliszek, prof. IGBZ PAN

Promotor pomocniczy – dr Katarzyna Filimonow

Dr Agnieszka Bieniek – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie dnia 15 grudnia 2023 r.

Tytuł rozprawy: **„Charakterystyka genetyczna wybranych ras koni z zastosowaniem polimorfizmu sekwencji mikrosatelitarnych i markerów SNP”**

Promotor: dr hab. Anna Radko, prof. IZ

Dr inż. Jakub Borkowski – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie dnia 15 grudnia 2023 r.

Tytuł rozprawy: **„Badania nad wytworzeniem linii ojcowskiej z populacji aktywnej świń rasy wielka biała polska”**

Promotor: dr hab. Magdalena Szyndler-Nędza prof. IZ

Promotor pomocniczy: dr Piotr Topolski

Dr inż. Magdalena Jakiel – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie dnia 15 grudnia 2023 r.

Tytuł rozprawy: **„Parametry genetyczne przebiegu porodów w populacji krów polskich holsztyńsko-fryzyjskich”**

Promotor: prof. dr hab. Andrzej Żarnecki

Dr inż. Jakub Lasek – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie dnia 15 grudnia 2023 r.

Tytuł rozprawy: **„Badania nad genetycznym doskonaleniem jakości mięsa wybranych ras świń krajowej populacji aktywnej”**

Promotor: dr hab. Grzegorz Żak, prof. IZ

Promotor pomocniczy: dr Piotr Topolski

Dr inż. Angelika Maśior – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie dnia 15 grudnia 2023 r.

Tytuł rozprawy: „**Identyfikacja mieszkańców lama x alpaka na podstawie analiz DNA**”

Promotor – dr hab. Katarzyna Piórkowska prof. IZ

Dr inż. Mariusz Meller – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie dnia 15 grudnia 2023 r.

Tytuł rozprawy: „**Analiza wybranych cech funkcjonalnych półsióstr i sióstr ocenionych genomowo w obrębie linii matecznych bydła**”

Promotor: dr hab. Piotr Wójcik prof. IZ PIB

Dr inż. Mateusz Pankowski – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie dnia 15 grudnia 2023 r.

Tytuł rozprawy: „**Status zdrowotny wymienia krów utrzymywanych na ściółce ze stałych frakcji gnojowicy z dodatkami mineralnymi**”

Promotor: dr hab. inż. Piotr Wójcik, prof. IZ.

Promotor pomocniczy: dr Wojciech Krawczyk

Dr inż. Agnieszka Szumiec – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie dnia 15 grudnia 2023 r.

Tytuł rozprawy: „**Identyfikacja alleli w loci mikrosatelitarnych DNA wytypowanych do weryfikacji rodowodów owiec**”

Promotor: dr hab. Anna Radko, prof. IZ

Dr inż. Marta Barbara Borsuk-Stanulewicz – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie dnia 25 kwietnia 2024 r.

Tytuł rozprawy: „**Wpływ dodatków o różnych mechanizmach hamowania proteolizy na skład frakcji białkowych, mikrobiom kiszzonek oraz rozkładalność zwyczajową białka lucerny**”

Promotor: prof. dr hab. Cezary Purwin

Promotor pomocniczy: dr inż. Sebastian Wojciech Przemieniecki

Dr inż. Magdalena Anna Orlich – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie dnia 15 maja 2024 r.

Tytuł rozprawy: **„Efektywność stosowania uszlachetnionego makuchu rzepakowego w żywieniu kur nieśnych”**

Promotor: dr hab. inż. Aleksandra Drażbo

Dr inż. Michał Broda – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie dnia 28 lutego 2024 r.

Tytuł rozprawy: **„Proces wytwarzania celulozy bakteryjnej z wykorzystaniem medium produkcyjnego na bazie ziemniaków oraz analiza możliwości wykorzystania uzyskanego biomateriału”**

Promotor: prof. dr hab. inż. Karol Fijałkowski

Promotor pomocniczy: dr inż. Anna Żywicka

Dr inż. Natalia Wojtasiak – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie dnia 28 lutego 2024 r.

Tytuł rozprawy: **„Wykorzystanie ultrasonografii w ocenie przebiegu ciąży i diagnostyce prenatalnej u kóz”**

Promotor: dr hab. inż. Tomasz Stankiewicz, prof. ZUT

Dr Żaneta Steiner-Bogdaszewska – nadanie stopnia doktora przez Radę Naukową Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dnia 15 lutego 2024 r.

Tytuł rozprawy: **„Profil kwasów tłuszczowych i skład mineralny szpiku kostnego jeleniowatych w zależności od warunków życia lub utrzymania”**

Promotor: dr hab. Katarzyna Tajchman, prof. uczelni

Pro memoria

Profesor Elżbieta Szulkowska-Wojaczek (1937-2023)

Profesor Elżbieta Szulkowska-Wojaczek (ur. 14.01.1937 r.) była nie tylko wybitną uczoną, ale także człowiekiem niezwykle życzliwym i oddanym swojej pracy. Swoją pracę rozpoczęła jako asystentka na Politechnice Wrocławskiej w Katedrze Biologii i Higieny na Wydziale Inżynierii Sanitarnej. Dwa lata później podjęła pracę w Katedrze Limnologii i Rybactwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, z początku jako asystentka, starsza asystentka, przez docenta do profesora. Interesował ją chemizm wody i wpływ na procesy biologiczne, eutrofizacja jezior i wskaźniki jej postępu, dynamika stosunków ilościowych bakterii w wodzie jezior, ale również rola stawów w gromadzeniu metali ciężkich na drodze bioakumulacji w roślinach, czy też faunie wodnej. Z wielkim zaangażowaniem doprowadziła do uruchomienia kierunku Rybactwo na naszej uczelni. Odbyła staże w Czechosłowacji, Jugosławii i w Izraelu. Przez wiele lat prof. Szulkowska-Wojaczek niezmiennie angażowała się w rozwój nauki, szczególnie w dziedzinie hydrobiologii i limnologii. Na stacji w Charzykowy wielokrotnie w różnorodnych warunkach wypływała w jezioro, by o każdej godzinie dnia i nocy, pobierać próbki do przyszłych badań. W tym miejscu wykonywano wiele różnorodnych badań, które

zaowocowały pracami naukowymi. Na tej stacji także odbywały się liczne obozy naukowe koła Hydrobiologów.

Jej wkład w badania nad chowem i hodowlą ryb oraz gospodarką stawową był nieoceniony.

Była nie tylko cenioną pracowniczką Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, ale także pełniła wiele ważnych funkcji, między innymi jako kierownik Katedry Limnologii i Rybactwa oraz prodziekan Wydziału Zootechnicznego. Profesor Elżbieta Szulkowska-Wojaczek była również aktywnym członkiem wielu prestiżowych instytucji naukowych, pełniąc funkcje w Komisji Ochrony Środowiska PAN Oddział Wrocław, Radzie Naukowej Instytutu Kształtowania Środowiska Oddział Wrocław oraz Sekcji Rybactwa i Owadów Użytkowych KBN. Jej praca redaktora w *Electronic Journal of Polish Agricultural Universities (EJPAU)* oraz w Międzyuczelnianym Ośrodku Metodycznym Akademii Rolniczych Komisji ds. Dydaktyki MEN – Sekcji Ochrony Środowiska przynosiła istotny wkład w rozwój nauki. Ponadto była mentorką wielu pokoleń studentów, inspirowała ich do osiągnięcia wybitnych wyników naukowych oraz wspierała w ich rozwoju akademickim. Pod jej okiem swoje prace obroniło ponad 70 magistrantów, 7 doktorantów, a także patronowała 3 rozprawom habilitacyjnym. Jej prace naukowe i popularnonaukowe oraz jej zaangażowanie w działalność dydaktyczną zostały trwałe ślady w historii nauki.

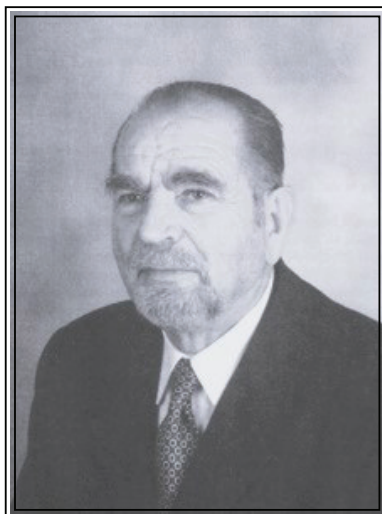
Otrzymała wiele prestiżowych nagród i odznaczeń za swój wkład w rozwój nauki i ochronę środowiska, w tym m.in. Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz medale od Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i Komisji Edukacji Narodowej. Pomimo wielu zasług zawsze była życzliwym człowiekiem, który z uśmiechem na twarzy zawsze chętnie pomagał. Zmarła we Wrocławiu 20.12.2023 roku w wieku 86 lat.

Dr hab. inż. Monika Kowalska-Górska

Zdjęcie z archiwum Zakładu Limnologii i Rybactwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

---

Profesor dr hab. Józef Karaś (1932-2024)

Józef Karaś urodził się 6 marca 1932 roku w Łobzowie (woj. krakowskie) w rodzinie chłopskiej. Tam też ukończył szkołę podstawową i spędził lata młodości do 1948 roku. W latach 1949-1953 uczęszczał do Technikum Ochrony Roślin w Cieszynie. Studia wyższe odbył w latach 1953-1959 na Wydziale Rolniczym w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, gdzie w 1957 roku uzyskał stopień inżyniera agronomii, a w 1959 roku stopień magistra w zakresie chemii rolnej i gleboznawstwa. Pracę zawodową rozpoczął w grudniu 1958 roku na Wydziale Zootechnicznym w Katedrze Zoohigieny, a od października 1964 roku w Katedrze Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej, gdzie pracował do emerytury (do 2002 r.). W 1964 roku uzyskał stopień naukowy doktora nauk rolniczych, a w 1972 roku stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych, nadany Mu przez Radę Wydziału Zootechnicznego SGGW. W 1980 roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego.

Działalność dydaktyczna

Józef Karaś, rozpoczął pracę dydaktyczną w 1959 roku i kontynuował ją do 2002 roku w SGGW w Warszawie i częściowo za granicą. W latach 1959-1985 i 1994-2002 prowadził zajęcia praktyczne, seminaria i wykłady w zakresie zoohigieny oraz żywienia zwierząt i paszoznawstwa na wydziałach: Zootechnicznym, Weterynaryjnym, Rolniczym i Ekonomiczno-Rolniczym. Jako pierwszy profesor Polak, w latach 1985-1988 prowadził wykłady, seminaria i zajęcia praktyczne z przedmiotu żywienie zwierząt i dietetyka (w jęz. angielskim) na Wydziale Weterynaryjnym w Kabulskim Uniwersytecie. W latach 1992-1994, będąc w Quecie (Pakistan), szkolił pracowników projek-

tu z zakresu żywienia bydła, owiec i drobiu oraz analityki laboratoryjnej stosowanej przy ocenie pasz. Pod Jego kierunkiem wykonano 57 prac magisterskich (w tym 6 za granicą). Był promotorem 6 przewodów doktorskich. Był autorem lub współautorem 18 podręczników, skryptów dla studentów i terenowej służby rolnej, w tym jednego w języku perskim (dari – Afganistan) i jednego w języku urdu (Pakistan) oraz innych opracowań dydaktycznych.

Działalność Naukowa

W początkowym okresie badań naukowych zajmował się zagadnieniami gleboznawczymi i nawożeniem roślin, oceną wartości nawozowej osadów i wód pościekowych z rzeki Neru i ich wykorzystaniem w nawożeniu roślin okopowych. Następnie prowadził badania w zakresie zoohigieny, które dotyczyły oceny warunków mikroklimatycznych w pomieszczeniach inwentarskich, oraz uczestniczył w badaniach nad oceną sanitarną wybiegów i okólników przeznaczonych dla zwierząt gospodarskich.

W kolejnym etapie badań zajmował się zagadnieniami dotyczącymi składu mineralnego pasz oraz wpływem stosowania różnych mieszanek mineralnych na wyniki opasu młodego bydła. W ramach niniejszych badań był autorem „Tabel składu mineralnego pasz”, które miały duże znaczenie praktyczne jako pierwsze opracowanie oparte na analizach składu mineralnego pasz z różnych rejonów Polski. Dane wykorzystane w „Tabelach” częściowo pochodziły z analiz wykonanych w ramach stażu profesora w Stanach Zjednoczonych. Przez wiele następnych lat trudnił się badaniami związanymi z opasem młodego bydła (jałówek i buhajków), żywionego porostem pastwiskowym uzupełnianym paszami węglowodanowymi. Profesor kierował także badaniami związanymi z opracowaniem mieszanek pełnodawkowych dla bydła opasowego. Początkowo dotyczyły one suszu z całych roślin kukurydzy. Następne badania prowadzone przez prof. J. Karasia (zespołowo) obejmowały mieszanki pełnodawkowe z dużym udziałem suszu z traw, a także koncentratów mineralno-mocznikowych i mineralnych oraz ocenę wartości pokarmowej porostu pastwiskowego i dodatków węglowodanowych. Kilka kolejnych prac dotyczyło oceny jakości pasz i żywienia zwierząt w gospodarstwach indywidualnych w wybranych rejonach naszego kraju i oceny składu chemicznego śrut poekstrakcyjnych.

Profesor, będąc za granicą, oprócz obowiązków organizacyjnych związanych z kierownictwem projektów (FAO, UNDP), prowadził także badania dotyczące żywienia miejscowych ras owiec i bydła. W Kabulskim Uniwersytecie prowadził badania nad stosowaniem mocznika w żywieniu owiec. Określał koncentrację N-NH₃ w płynie żwacza na przetokowanych przez Niego zwierzętach, które były żywione różnymi zestawami miejscowych pasz. W Quecie w Instytucie Weterynarii, prowadził badania dotyczące opasu młodego bydła oraz stosowania mocznikowanej melasy i lizawek

solnych w żywieniu owiec. Warto wspomnieć, że Profesor, będąc na rocznym stażu w USA (1967-1968), zajmował się przez dłuższy czas badaniami strawnościowo-bilansowymi na owcach żywionych różnymi koncentratami z dodatkiem związków azotowych niebiałkowych. W latach dziewięćdziesiątych brał udział w badaniach związanych z wpływem żywienia krów na skład mleka oraz kierował badaniami strawnościowo-bilansowymi prowadzonymi na owcach w celu określenia wpływu stosowania biopreparatów na jakość kiszzonek sporządzanych z zielonek, a także z młota browarnianego.

Działalność organizacyjna

Profesor Józef Karaś, w początkowym okresie pracy w Katedrze Zoohigieny (1958-1964) zorganizował od podstaw laboratorium z pełnym wyposażeniem do wykonywania analizy podstawowej pasz. Po przejściu do Katedry Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej (1964-2002) profesor był inicjatorem starań o rozbudowę bazy doświadczalnej Katedry w Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym SGGW w Chylicach oraz poszerzenie działalności analitycznej laboratorium Katedry przy ulicy Rakowieckiej w Warszawie. W czasie pełnienia funkcji kierownika Katedry jednostka miała znaczące osiągnięcia w zakresie dorobku publikacyjnego i dydaktycznego rozwoju kadry.

Profesor Karaś całe swoje życie zawodowe poświęcił pracy w SGGW. Jedynie około pięciu lat pracował za granicą w Uniwersytecie Kabulskim i Instytucie Weterynarii w Pakistanie zajmując się żywieniem zwierząt i gospodarką paszową. Ogólny dorobek Profesora wynosi 180 pozycji w tym: 18 opracowań dydaktycznych, 70 oryginalnych prac twórczych, 16 prac popularnonaukowych i popularnych, 40 referatów i doniesień, 27 ekspertyz i 9 opracowań historycznych Katedry, życiorysów i wspomnień. Profesor był wielokrotnie nagradzany przez JM Rektora SGGW (17 nagród) oraz otrzymał 3 Nagrody Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Ponadto w latach 1976-2002 za pracę w Uczelni i poza nią otrzymał wiele wyróżnień między innymi: Złotą Odznakę Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznakę „Za zasługi dla SGGW”, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Odznakę honorową „Zasłużony dla Rolnictwa”, Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Dr hab. Tomasz Niemiec, prof. SGGW na podstawie opracowania pod redakcją M. Dymnickiej; E. Sawosz i J. Kulisiewicza, pt: „Profesor dr hab. Józef Karaś, 45 lat pracy dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej”, Wydawnictwo SGGW. ISBN 83-7244-547-8

Prof. dr hab. Jan Tywończuk (1942-2023)

Jan Tywończuk urodził 15.06.1942 r. w Odletajce w powiecie Hrubieszowskim na Lubelszczyźnie. Do Olsztyna przybył w 1961 jako absolwent Technikum Rolniczego w Okszowie k. Chełma. Wyższą Szkołę Rolniczą ukończył w 1966 na Wydziale Hodowli Zwierząt uzyskując dyplom mgr inż. We wrześniu 1966 podjął pracę w Katedrze Żywienia Zwierząt jako stażysta, asystent a następnie starszy asystent. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych został Mu nadany w 1974 r. przez Radę Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, a stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych z zakresu żywienia zwierząt i gospodarki paszowej uzyskał w 1985 roku. Nominację na stanowisko docenta otrzymał w 1986 roku, a na stanowisko profesora nadzwyczajnego w 1991 roku. Tytuł profesora uzyskał 22.08.1995 r.

Od 1.X.1989 roku pełnił funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej, a od 1.X.1992 r. Dyrektora tej jednostki.

Działalność naukowa Profesora koncentrowała się głównie wokół badań nad wykorzystaniem różnych źródeł białka i energii w żywieniu zwierząt monogastrycznych oraz technologii produkcji i konserwowania pasz.

Przyjazna osobowość i ciepłe usposobienie dawało znakomity kontakt z młodzieżą. Działalność dydaktyczno-wychowawcza to wielki rozdział w życiu zawodowym profesora.

Wykazał się wielką intuicją i świetną znajomością otoczenia gospodarczego inicjując powstanie specjalności magisterskiej z zakresu produkcji i marketingu pasz prze-

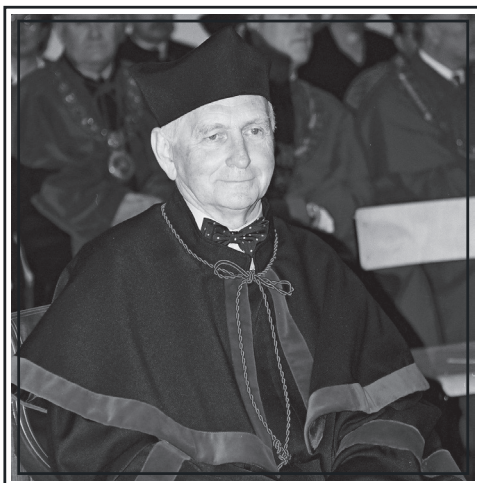
mysłowych, która do dzisiaj cieszy się największą popularnością wśród studentów wydziału Bioinżynierii Zwierząt. Ogromna część dorobku zawodowego Profesora Jana Tywończuka to istotny wkład w kształcenie kadry i awanse młodych pracowników nauki w całym kraju. Prof. dr hab. Jan Tywończuk wypromował czterech doktorów, był recenzentem 32 prac doktorskich, 11 prac habilitacyjnych, 9 ocen dorobku naukowego do tytułu profesora. Był także promotorem jednego i recenzentem dwóch doktoratów honoris causa.

Postrzegany jako wielki przyjaciel młodzieży w 1987 roku wybrany/wskazany został na funkcję prodziekana ds. dydaktycznych przez dwie kadencje, a następnie w 1993 został wybrany na funkcję dziekana Wydziału Zootechnicznego. Ze względu na charakter reprezentowanej dyscypliny naukowej prof. Jan Tywończuk szereg lat aktywnie uczestniczył w szkoleniach i wykonywaniu ekspertyz naukowych w regionie Polski północno-wschodniej i zachodniej.

Najważniejsze nagrody i odznaczenia: indywidualna nagroda Ministra Edukacji Narodowej III°, nagroda zespołowa Ministra Edukacji Narodowej za działalność naukową, kilkunastokrotne nagrody JM Rektora ART, Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi, Odznaka Zasłużony Pracownik Rolnictwa oraz odznaczenia regionalne i uczelniane.

Prof. dr hab. Cezary Purwin

Prof. dr hab. Stanisław Wężyk dr h.c. (1934-2024)

Profesor dr hab. Stanisław Wężyk był ważną postacią polskiej zootechniki i polskiego drobiarstwa, wielkim autorytetem naukowym, wybitnym organizatorem, społecznikiem i wykładowcą. Był ceniony za ogromną wiedzę, wybitne osiągnięcia naukowe, działalność organizacyjną, dydaktyczną i upowszechnieniową, oraz za szerokie kon-

takty z praktyką. Był naukowcem odnoszącym sukcesy zarówno w pracy badawczej jak i hodowlanej, przydatnej bezpośrednio praktyce drobiarskiej. Profesor Stanisław Wężyk był inicjatorem wielu pionierskich badań. Jego nowatorstwo i wizjonerstwo zawodowe wyznaczyło w drugiej połowie XX wieku kierunki rozwoju polskiego drobiarstwa. Bez wątplenia Jego działalność przyczyniła się do znacznego postępu w krajowej hodowli i produkcji drobiu. Równocześnie, jako jeden z pierwszych, zauważył potrzebę objęcia ochroną rodzimych, zagrożonych wyginięciem ras drobiu.

Profesor Stanisław Wężyk urodził się w Ostrowie Wielkopolskim 13 stycznia 1934 r. W swoim rodzinnym mieście ukończył szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące. Po maturze rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, a następnie w Poznaniu, gdzie w 1955 r. uzyskał tytuł zawodowy inżyniera zootechnika. Swoje studia kontynuował w krakowskiej Wyższej Szkole Rolniczej gdzie w 1956 r otrzymał dyplom magistra nauk zootechnicznych. Jeszcze przed ukończeniem studiów został asystentem, początkowo w Zakładzie Hodowli Doświadczalnej PAN, a następnie w Katedrze Hodowli Ogólnej Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Tytuł doktora uzyskał w 1963 r. na podstawie rozprawy pt. Porównanie różnych metod obliczania odziedziczalności (h^2) u kur wykonanej pod kierunkiem prof. Heleny Bączkowskiej. Od 1963 r. Profesor Stanisław Wężyk pracował jako adiunkt w Katedrze Ogólnej Hodowli Zwierząt krakowskiej WSR. W roku 1964 został kierownikiem Zakładu Hodowli Drobiu w Instytucie Zootechniki w Balicach. Stopień doktora habilitowanego otrzymał w 1970 r. na podstawie dysertacji pt. Wyniki pracy selekcyjnej prowadzonej w ciągu szeregu pokoleń w zamkniętym stadzie kur. W tym samym roku został powołany na stanowisko zastępcy dyrektora ds. naukowo-badawczych IZ i pełnił tę funkcję do roku 1983. W 1978 r. został profesorem nadzwyczajnym, a tytuł profesora zwyczajnego uzyskał w roku 1988. W 2002 r. został uhonorowany tytułem doktora honoris causa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W latach 2003-2007 był współorganizatorem nowo utworzonego w IZ PIB Działu Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt.

Dorobek Profesora to ponad tysiąc publikacji, w tym wiele pionierskich, nowatorskich prac naukowych, które na trwałe wpisują Go w poczet najwybitniejszych polskich uczonych przełomu wieków.

Profesor Stanisław Wężyk był człowiekiem wielu talentów i szerokich zainteresowań, a prowadzona przez Niego działalność naukowa była niezwykle bogata i wielokierunkowa. Jego prace badawcze dotyczyły genetyki populacji i genetycznego doskonalenia drobiu, metod hodowli, systemów chowu i warunków utrzymania drobiu, technologii produkcji drobiarskiej, etologii i dobrostanu, żywienia drobiu, jakości produktów drobiarskich, ekonomiki i organizacji produkcji drobiarskiej oraz polityki rolnej Polski i Unii Europejskiej.

Profesor Stanisław Wężyk wniósł istotny wkład w rozwój kadry naukowej wielu uczelni i ośrodków badawczych. Był wybitnym nauczycielem, pedagogiem i popularyzatorem wiedzy drobiarskiej. Godna podkreślenia jest także Jego działalność na rzecz krajowego drobiarstwa i rola jaką odegrał w budowaniu pozycji tej branży w Europie. Jako jeden z pierwszych zauważył bowiem konieczność powstania organizacji reprezentującej i koordynującej działalność branży drobiarskiej, przez 16 lat pełnił funkcję prezesa Krajowej Izby Producentów Drobiu i Pasz.

Profesor Stanisław Wężyk był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany licznymi nagrodami i odznaczeniami państwowymi, ministerialnymi, branżowymi i uczelnianymi, m.in. nagrodą zespołową I° za „Opracowanie i wdrożenie programu genetycznego doskonalenia produktywności kur w krajowej zarodowej hodowli drobiu”, nagrodą zespołową II° za „Wyhodowanie linii kur przydatnych do produkcji mieszańców towarowych o wysokiej nieśności”, nagrodą zespołową I° za udział w pracach nad „wytworzeniem mięsnego rodu WD3 gęsi białych włoskich oraz wprowadzenie zestawu rodzicielskiego do produkcji mieszańców towarowych”.

Profesor Stanisław Wężyk był znany nie tylko w Polsce, ale cieszył się także uznaniem międzynarodowym. Był zapraszany do wygłaszania referatów plenarnych na międzynarodowych konferencjach naukowych, prowadził i przewodniczył niezliczonej liczbie spotkań i sympozjów, działał aktywnie w wielu komitetach redakcyjnych i organizacyjnych. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Polskiego Towarzystwa Genetycznego, przez wiele lat kierował Grupą Roboczą „Waterfowl” World’s Poultry Science Association, był także współzałożycielem i jednym z pierwszych członków Polskiego Oddziału tej organizacji.

Profesor Stanisław Wężyk był człowiekiem o niezwykle bogatej osobowości i szerokich zainteresowaniach. Zawsze cechowała Go pogoda ducha, wielkie poczucie humoru i cięty dowcip. Był niedoścignionym wzorem kreatywności, zapału i pracowitości oraz źródłem niekonwencjonalnych pomysłów. Zawsze pełen energii, do późnego wieku w doskonałej kondycji, uprawiał narciarstwo, żeglował, malował, pisał i wygłaszał zabawne fraszki i wiersze okolicznościowe. Do ostatnich lat życia aktywnie uczestniczył w corocznych Sympozjach Drobiarskich PO WPSA, pisał artykuły popularnonaukowe. Zmarł tydzień przed swoimi dziewięćdziesiątymi urodzinami, 5 stycznia 2024 r. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Prof. IZ-PIB dr hab. Katarzyna Połtowicz

Zdjęcie z archiwum rodzinnego

Profesor dr hab. Aleksandra Ziotecka (1924-2024)

Urodziła się 13 grudnia 1924 roku w Poznaniu jako trzecia z czworga dzieci Haliny (z domu Cynka) i Pawła Szyfterów, powstańców wielkopolskich i obrońców Lwowa. Dzieciństwo spędziła w Młynkowie. Około 1930 roku Zioteccy wrócili do Poznania. Po ukończeniu szkoły powszechnej, kontynuowała naukę Państwowym Gimnazjum im. Generałowej Zamoyskiej. Należała do Związku Harcerstwa Polskiego, do końca życia pozostając wierną przysiędze harcerskiej. II wojna światowa zastała ją w okolicach Kutna, gdzie wraz z rodzicami i rodzeństwem spędzała wakacje. Niezwłocznie wrócili do Poznania, skąd w listopadzie okupanci wyrzucili całą rodzinę z domu. Najpierw Zioteccy przeniesieni zostali do obozu przejściowego Lagier Głowna, a potem schronili się w majątku Ruszcza Dolna w Generalnej Guberni. Wojenna gehenna trwała. 9 kwietnia 1940 zamordowany zostaje w Katyniu ojciec Pani Profesor.

Po wojnie wróciła do Poznania. Po zdaniu matury podjęła studia na Wydziale Rolno-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego, które ukończyła w 1950 roku, uzyskując stopień inżyniera rolnictwa i magistra nauk agrotechnicznych.

Pracę zawodową rozpoczęła w 1950 r. jako asystent w Oddziale Doświadczalnictwa Żywnościowego Instytutu Zootechniki w Bydgoszczy. Po pięciu latach podjęła pracę w Instytucie Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie. Stopień doktora nauk rolno-leśnych nadała jej Rada Wydziału Zootechnicznego SGGW w 1960 r., a stopień doktora habilitowanego w 1969 roku. Tytuł profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych otrzymała w roku 1981, a w roku 1988 – profesora zwyczajnego. W macierzystym Instytucie była kierownikiem Pracowni Żywienia Przeżuwaczy, a od 1985 r. kierownikiem Zakładu Fizjologii i Żywienia Przeżuwaczy,

Zainteresowania badawcze Profesor A. Zioteckiej dotyczyły szeroko rozumianego paszoznawstwa. Pierwsze prace eksperymentalne związane były z oceną jakości i wartości pokarmowej pasz i dawek pokarmowych, czego wyrazem było włączenie się do prac nad przygotowywaniem materiałów do tabel składu chemicznego i wartości pokarmowej pasz. Późniejsze prace dotyczyły zagadnień metodycznych, zwią-

zanych z oznaczaniem strawności u przeżuwaczy, podsumowaniem których była rozprawa habilitacyjna nt. „Badania nad oznaczaniem strawności u przeżuwaczy”. Późniejsze badania dotyczyły bilansu azotu i energii u rosnącego bydła, ze szczególnym uwzględnieniem okresu odchowu cieląt przeznaczonych do późniejszego opasu. Były to prace po raz pierwszy oparte na systemie oznaczania składu chemicznego ciała cieląt i buhajków w zależności od wieku i żywienia. Uzyskane wyniki dały podstawy do rewizji krajowych norm żywienia cieląt. Inną grupę zagadnień stanowiły prace związane z opasaniem młodego bydła z wykorzystaniem w nich maksymalnej ilości pasz gospodarskich i związków azotowych niebiałkowych.

Prof. Aleksandra Ziołocka brała czynny udział w różnych międzynarodowych zespołach w zakresie oceny wartości pokarmowej pasz i stosowania niebiałkowych związków azotowych w żywieniu przeżuwaczy.

Dorobek naukowy Pani Profesor obejmuje łącznie 146 publikacji, w tym 68 monografii i rozpraw, 22 artykuły i komunikaty naukowe, 18 podręczników i skryptów oraz 38 innych pozycji. Wypromowała dwóch doktorów i siedmiu magistrów. Recenzowała liczne prace do publikacji i projekty badawcze.

Profesor Aleksandra Ziołocka była członkiem gremiów redakcyjnych renomowanych periodyków naukowych m.in. Landwirtschaftliches Zentralblatt, Roczników Nauk Rolniczych czy Przeglądu Naukowej Literatury Zootechnicznej. Na szczególne podkreślenie zasługuje wielkie zaangażowanie prof. dr hab. A. Ziołockiej w redagowanie (w latach 1991-2012) Journal of Animal and Feed Sciences, pierwszego po transformacji ustrojowej polskiego czasopisma z zakresu zootechniki, rejestrowanego w międzynarodowych bazach.

Aleksandra Ziołocka przez wiele lat brała czynny udział w różnych komisjach oraz zespołach badawczych. Była członkiem i działaczem towarzystw naukowych. W uznaniu zasług nadano Pani Profesor tytuł Honorowego Członka Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN oraz Honorowego Członka PTZ.

Za prace i badania naukowe otrzymała nagrodę Komitetu Nauk Rolniczych, dwukrotnie Wydziału Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAN oraz dwukrotnie Sekretarza Naukowego PAN. Za całokształt działalności została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a także medalem „Za zasługi dla Kółek Rolniczych”. W 1936 r. otrzymała Krzyż Harcerski.

Była bardzo prawą i rzetelną osobą, społecznikiem. Pomagała wielu ludziom w sprawach zawodowych i osobistych. Zawsze można było na niej polegać i jeśli się do czegoś zobowiązała, zawsze „sprawa była załatwiona”. Wspierała wiele organizacji charytatywnych, takich jak Dom Samotnej Matki czy Caritas.

W 1951 roku wyszła za mąż za Aleksandra Ziołockiego, absolwenta Uniwersytetu Poznańskiego. Doczekali się dwojga dzieci: Krystyny i Aleksandra juniora. Doczekali się wnuków i prawnuków. Kochała przyrodę. Przez wiele lat realizowała się w pracach w ogródku. Dopóki mogła bardzo dużo czytała. Co tydzień „od deski do deski” pochłaniała Tygodnik Powszechny.

Na zawsze pozostanie w naszej pamięci.

Krystyna Gerlicz (córka prof. A. Ziołockiej), Tomasz Szwaczkowski

Zdjęcie z archiwum rodzinnego

Nowe książki

W 2023 roku niemieckie ERLING Verlag GmbH & Co KG wydało książkę zatytułowaną „**Handbuch der Futtermittel. Herkunft, Eigenschaften, Verwendung**” (Podręcznik paszoznawstwa. Pochodzenie, obróbka, zastosowanie). Dzięki przyjaźni i długoletniej współpracy z doskonale znanym w Polsce prof. dr. hab. Heinzem Jerochem, dr h.c., jednym z pomysłodawców i głównych autorów podręcznika, stałem się szczęśliwym posiadaczem pachnącej jeszcze farbą drukarską książki. Liczący prawie 750 stron podręcznik opracowało 34 autorów, głównie z Niemiec (31), a także ze Szwajcarii (2) i Austrii (1). Wśród nich widnieją nazwiska zarówno znanych

profesorów (H. Abel[†], S. Dänicke, G. Flachowsky, J. Hummel, J. Isselstein, H. Jeroch, F. Liebert, M. Rodehutschord, F. Schöne, O. Steinhöfel, C. Wenk, W. Windisch, J. Zentek), jak i młodszych pracowników nauki, a także przedstawicieli urzędów państwowych oraz pracowników przemysłu paszowego.

Corocznie ukazują się tysiące publikacji naukowych, dotyczących paszoznawstwa i żywienia zwierząt. W części z nich możemy znaleźć nową, interesującą nas, wiedzę z tego zakresu. Mimo bardzo ułatwionego dostępu do zdecydowanej większości z tych publikacji (open access), zainteresowani nie są w stanie dotrzeć do wszystkich, a tym bardziej krytycznie analizować, często rozbieżnych wyników badań. Stąd też potrzeba, a nawet konieczność syntetycznego opracowywania i przedstawiania najnowszych osiągnięć nauki w postaci książkowej.

Omawiany podręcznik jest takim właśnie kompendium aktualnej wiedzy z zakresu paszoznawstwa. Obejmuje zarówno zmiany składu chemicznego oraz wartości pokarmowej pasz tradycyjnych, wynikające z postępu w genetycznym doskonaleniu roślin, innowacyjnej agrotechniki, unowocześniania metod i tech-

nologii obróbki surowców paszowych, jak również szczegółową charakterystykę „nowych” pasz, takich jak glony i produkty z owadów. Sporo uwagi Autorzy poświęcili także postępowi w przemyśle biotechnologicznym, produkującym dodatki paszowe, oraz w analityce pasz. Nie pominięto także omówienia aktualnych przepisów, obowiązujących w krajach członkowskich Unii Europejskiej z zakresu higieny pasz i bezpieczeństwa żywności.

Na szczególne podkreślenie zasługują rozdziały, dotyczące biogospodarki oraz wpływu żywienia i wydajności zwierząt na środowisko i ślad węglowy. Są to niestety nadal niedoceniane aspekty produkcji zwierzęcej, które w najbliższej przyszłości, obok dobrostanu, będą odgrywały coraz większą rolę w zrównoważonym użytkowaniu zwierząt. Te problemy oraz coraz większa konkurencja z alternatywnym dla produktów zwierzęcych asortymentem żywności, w tym „mięsem z laboratorium”, zwiększająca się populacja wegetarian i fleksitarian, a także rosnące w siłę ruchy obrońców zwierząt, mogą hamować rozwój produkcji zwierzęcej, a nawet ją ograniczać.

Niezwykle interesujący jest także rozdział 20., dotyczący „carry-over” tj. transferu wybranych składników pasz, w tym substancji niepożądanych, do produktów żywnościowych pochodzenia zwierzęcego. Na przykładzie konkretnych substancji omówiono tam wpływ ich zawartości w paszy oraz wydajności zwierząt na pozostałości w mleku, jajach i mięsie.

Dwa ostatnie z 26 rozdziałów prezentują tabele, zawierające dane charakteryzujące aktualizowaną wartość pokarmową surowców paszowych. Całość uzupełniają fotografie pojedynczych surowców, w zdecydowanej większości w powiększeniu. Obszerny wykaz piśmiennictwa wykorzystanego przy opracowywaniu podręcznika znajduje się na stronie www.erling-verlag.com/produkt/handbuch-der-futtermittel). Pod tym adresem można także zamówić książkę.

Pomysłodawcom, Autorom i wydawnictwu należą się gratulacje i podziękowania za tak kompleksowe i nowoczesne przedstawienie najważniejszych przedmiotowych zagadnień. Książka będzie niezwykle cennym źródłem wiedzy, zarówno dla studentów kierunków rolniczych i weterynarii, specjalistów z zakresu żywienia zwierząt, jak i lekarzy weterynarii. Jestem przekonany, iż każdy zainteresowany tą problematyką znajdzie w podręczniku coś dla siebie.

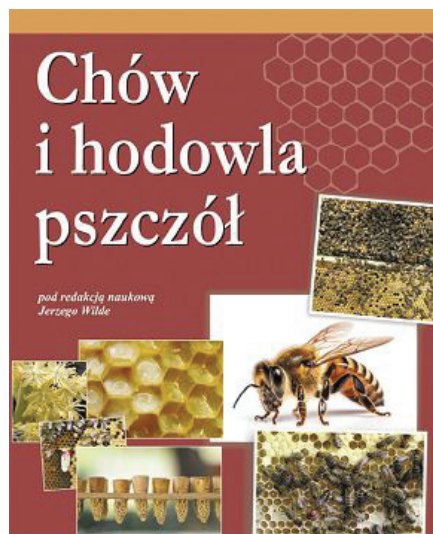
Prof. dr hab. Jan Jankowski

Chów i hodowla pszczół

Praca zbiorowa pod redakcją naukową Jerzego Wilde, PWRiL, 2024

Chów i hodowla pszczół to nowoczesny podręcznik akademicki, którego Autorami są najwybitniejsi polscy specjaliści z zakresu pszczelnictwa. Przedstawiając najważniejsze zagadnienia związane z chowem i hodowlą pszczół, wykorzystali swoje wieloletnie doświadczenie, poparte najnowszymi doniesieniami z literatury fachowej.

Książka przeznaczona jest przede wszystkim dla studentów uczelni rolniczych, ale mogą z niej korzystać również wszyscy hodowcy pszczół, zarówno profesjonalści, jak i amatorzy, którzy chcieliby zgłębić swoją pszczelarską wiedzę i lepiej zrozumieć pszczoły – owady niezwykle, funkcjonujące w idealnie zorganizowanym społeczeństwie i nieustannie intrygujące człowieka swoimi zachowaniami.

<https://www.agroswiat.pl/chow-i-hodowla-pszczol.html>

Żywienie a zdrowie psów i kotów

Praca zbiorowa pod redakcją Bogumiły Pilarczyk i Adama Lepczyńskiego. Szczecin, 2023, Wydawnictwo Uczelniane Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, 271 s. ISBN 978-83-7663-336-7

Pierwsze wydanie opracowania „Żywienie a zdrowie psów i kotów” pozwoli na poszerzenie wiedzy oraz odpowie na pytania z zakresu prawidłowego żywienia psów i kotów. W celu przygotowania tego kompleksowego opracowania zaproszono do współpracy ekspertów z całej Polski. Poruszane zagadnienia to anatomia i histologia aparatu trawiennego psa i kota, składniki pokarmowe i prebiotyki w żywieniu, dieta BARF w żywieniu psów, zaburzenia płodności u samców psów, żywienie psów sportowych, żywienie psów seniorów, dobrostan psów i kotów, łaknienie, otyłość, stan skóry, jakość okrywy włosowej.

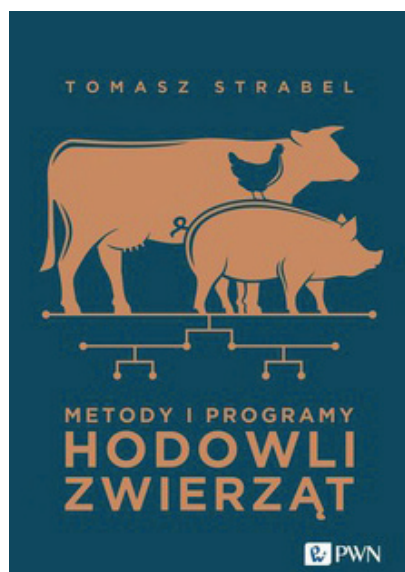
<https://oa.zut.edu.pl/items/56d7f17c-c88a-4175-86ca-640189c40315>

Metody i programy hodowli zwierząt

Tomasz Strabel, 2024, Wydawnictwo Naukowe PWN, ISBN-13 978-83-01-23532-1

W książce przedstawiono zagadnienia związane z metodami doskonalenia genetycznego zwierząt, rozszerzone o przykłady ich zastosowania w programach hodowlanych dla bydła mlecznego, bydła mięsnego, trzody chlewnej i drobiu. Minimalna wiedza z zakresu dziedziczenia i statystyki jest wprowadzona jako tło umożliwiające zrozumienie mechanizmów i narzędzi wykorzystywanych w pracy hodowlanej. Dobór licznych schematów, wykresów i tabel ułatwia przyswojenie wiedzy oraz na licznych przykładach praktycznych demonstruje skutki jej stosowania. Wiedza prezentowana jest w kontekście ciągłych zmian w produkcji zwierzęcej i wskazuje na potrzebę dostosowania celów hodowlanych do oczekiwań społecznych, aby dalszy rozwój hodowli czynił ją jeszcze bardziej zrównoważoną. Zagadnienia omawiane w podręczniku wprowadzane są stopniowo, rozpoczynając od podstaw dziedziczenia, zmienności cech i podobieństwa genetycznego, aby przedstawić kluczowe pojęcie selekcji. Następnie są rozwijane o wiedzę z zakresu wartości hodowlanej, w tym genomowej wartości hodowlanej, która stanowi podstawę selekcji genomowej i jest standardem w doskonaleniu wielu ras i gatunków zwierząt gospodarskich. Podręcznik zawiera również informacje na temat zasad prowadzenia doboru do kojarzeń i krzyżowania, korzyści z coraz powszechniej stosowanych biotechnik rozrodu oraz obszarów poszerzającej się współpracy międzynarodowej. Poszczególne elementy programów hodowlanych są rozwinięciem wcześniej wprowadzonych zagadnień. Przystępnie przedstawiono wiele podejść wykorzystywanych w zaawansowanych programach hodowlanych do maksymalizacji postępu hodowlanego i minimalizacji negatywnych skutków selekcji. Nie brakuje także informacji na temat zasad optymalizacji programów hodowlanych, organizacji hodowli oraz edukacji i doradztwa hodowlanego.

<https://ksiegarnia.pwn.pl/Metody-i-programy-hodowli-zwierzat,1048839681,p.html>

Kalendarium konferencyjne

Wydarzenie	Data i miejsce
KRAJOWE	
LXXXVIII Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego „Hodowla zwierząt perspektywą rozwoju Polski” https://zjazdptz2024.uws.edu.pl/	11-13.09.2024 r., Siedlce
MIĘDZYNARODOWE	
The 11th European Conference on Precision Livestock Farming https://www.eaplf.eu/	9-12.09.2024 r., Bologna, Włochy
Genetics Days https://upwr.edu.pl/wspolpraca/projekty/ministerstwo-edukacji-i-nauki/doskonala-nauka-ii/organizacja-miedzynarodowej-konferencji-xxx-genetics-days/	10-13.09.2024 r., Wrocław
The 75th EAAP Annual Meeting https://eaap2024.org/	1-5.09.2024 r., Florence, Włochy

Redakcja: Eugeniusz Grela, Aldona Kawęcka, Monika Michalczuk,
Ela Sawicka, Brygida Ślaska, Tomasz Szwaczkowski, Anna Wójcik

Kontakt: monika_michalczuk@sggw.edu.pl

Skład i łamanie – Joanna Płużańska
Projekt okładki – Patryk Grela

Sponsor wydawniczy

